

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-10-138-17

Druk nr 2089
Warszawa, 28 listopada 2017 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o zmianie ustawy o licencji doradcy restrukturyzacyjnego, ustawy - Prawo upadłościowe oraz ustawy - Prawo restrukturyzacyjne.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Sprawiedliwości.

Z poważaniem

(-) Beata Szydło

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o licencji doradcy restrukturyzacyjnego, ustawy – Prawo upadłościowe oraz ustawy – Prawo restrukturyzacyjne

Art. 1. W ustawie z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji doradcy restrukturyzacyjnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 883) wprowadza się następujące zmiany:

1) po art. 16 dodaje się art. 16a i art. 16b w brzmieniu:

„Art. 16a. 1. Osoba posiadająca licencję doradcy restrukturyzacyjnego uzyskuje tytuł kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego, w przypadku gdy wykaże, że:

1) w okresie ostatnich 7 lat przed złożeniem wniosku, o którym mowa w art. 16b ust. 2, przeprowadziła w całości co najmniej:

a) cztery postępowania upadłościowe przedsiębiorców zakończone prawomocnym postanowieniem o zakończeniu postępowania upadłościowego oraz dwa postępowania restrukturyzacyjne lub postępowania upadłościowe z możliwością zawarcia układu lub postępowania naprawcze zakończone prawomocnym zatwierdzeniem układu albo

b) sześć postępowań restrukturyzacyjnych lub postępowań upadłościowych z możliwością zawarcia układu lub postępowań naprawczych zakończonych prawomocnym zatwierdzeniem układu albo

2) w okresie ostatnich 7 lat przed złożeniem wniosku, o którym mowa w art. 16b ust. 2, zarządzała przez co najmniej 3 lata przedsiębiorstwem będącym co najmniej średnim przedsiębiorstwem w rozumieniu art. 106 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1829, 1948, 1997 i 2255 oraz z 2017 r. poz. 460 i 819), jako członek zarządu spółki handlowej, wspólnik ponoszący odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem lub jako osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą, oraz przeprowadziła w całości co najmniej dwa postępowania restrukturyzacyjne lub postępowania upadłościowe z możliwością zawarcia układu lub postępowania naprawcze zakończone prawomocnym zatwierdzeniem układu, albo

3) w okresie ostatnich 3 lat przed złożeniem wniosku, o którym mowa w art. 16b ust. 2, przeprowadziła w całości co najmniej jedno postępowanie układowe lub sanacyjne zakończone prawomocnym zatwierdzeniem układu, w którym przyznanie ostatecznego wynagrodzenia nadzorcy lub zarządcy wynikało z ustalenia przez sąd, że w postępowaniu liczba wierzycieli będących uczestnikami postępowania była większa niż 100 oraz suma wierzytelności przysługujących wierzycielom będącym uczestnikami postępowania była większa niż 10 000 000 zł.

2. Warunek przeprowadzenia w całości jednego z postępowań, o których mowa w ust. 1, uznaje się za spełniony również w przypadku, gdy takie postępowanie przeprowadziła w całości spółka handlowa, o której mowa w art. 157 ust. 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe lub w art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne, w której osoba posiadająca licencję doradcy restrukturyzacyjnego była przez cały czas trwania tego postępowania współnikiem ponoszącym odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczeń całym swoim majątkiem albo członkiem zarządu reprezentującym spółkę.

3. Tytułu kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego nie przyznaje się osobie posiadającej licencję doradcy restrukturyzacyjnego, wobec której, w związku z pełnieniem funkcji nadzorcy, zarządcy lub syndyka w postępowaniach upadłościowych lub restrukturyzacyjnych, prawomocnie orzeczono:

- 1) grzywnę lub odwołanie z pełnienia funkcji nadzorcy, zarządcy lub syndyka, w okresie ostatnich 7 lat przed złożeniem wniosku, o którym mowa w art. 16b ust. 2, lub
- 2) upomnienie w okresie ostatnich 2 lat przed złożeniem wniosku, o którym mowa w art. 16b ust. 2.

4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do osoby posiadającej licencję doradcy restrukturyzacyjnego, która była współnikiem ponoszącym odpowiedzialność bez ograniczeń całym swoim majątkiem za zobowiązania spółki handlowej, o której mowa w art. 157 ust. 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe lub w art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne, albo była członkiem zarządu reprezentującym tę spółkę w chwili, gdy wobec tej spółki zostało wydane prawomocne orzeczenie upomnienia lub grzywny w związku z pełnieniem funkcji nadzorcy, zarządcy lub syndyka w postępowaniach upadłościowych lub restrukturyzacyjnych lub odwołania z pełnienia tych funkcji.

Art. 16b. 1. Minister Sprawiedliwości przyznaje tytuł kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego lub odmawia jego przyznania w drodze decyzji administracyjnej.

2. Tytuł kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego przyznaje się na wniosek osoby posiadającej licencję doradcy restrukturyzacyjnego.

3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 2, załącza się dokumenty potwierdzające spełnienie warunków, o których mowa w art. 16a ust. 1 lub 2, oraz oświadczenie o braku przeszkód do przyznania tytułu kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego, o których mowa w art. 16a ust. 3 i 4, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, w którym wnioskodawca zamieszcza klauzulę o następującej treści: „Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”. Klauzula ta zastępuje pouczenie organu uprawnionego do odebrania oświadczenia o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.”;

2) w art. 17:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Osobę, której przyznano licencję doradcy restrukturyzacyjnego, oraz osobę posiadającą decyzję o uznaniu kwalifikacji w zawodzie regulowanym doradcy restrukturyzacyjnego, wydaną na podstawie odrębnych przepisów, wpisuje się na listę osób posiadających licencję doradcy restrukturyzacyjnego, prowadzoną przez Ministra Sprawiedliwości.

2. Wpis na listę osób posiadających licencję doradcy restrukturyzacyjnego obejmuje:

- 1) imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia;
- 2) numer ewidencyjny PESEL, z wyłączeniem cudzoziemców, którzy tego numeru nie posiadają;
- 3) numer licencji i datę jej wystawienia, a w przypadku osoby posiadającej decyzję o uznaniu kwalifikacji w zawodzie regulowanym doradcy restrukturyzacyjnego, wydaną na podstawie odrębnych przepisów – numer decyzji i datę jej wydania;
- 4) informację o uzyskaniu tytułu kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego i datę jego uzyskania;
- 5) adres do korespondencji, numer telefonu oraz adres poczty elektronicznej;

- 6) sygnatury spraw restrukturyzacyjnych i spraw upadłościowych, w których osoba posiadająca licencję doradcy restrukturyzacyjnego pełni lub pełniła funkcję nadzorcy sądowego, zarządcy lub syndyka oraz w których spółka handlowa, w której osoba posiadająca licencję doradcy restrukturyzacyjnego jest lub była współnikiem ponoszącym odpowiedzialność całym swoim majątkiem albo członkiem zarządu reprezentującym spółkę, pełni lub pełniła funkcję nadzorcy sądowego, zarządcy lub syndyka, z zaznaczeniem spraw prawomocnie ukończonych.”,
- b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Wpis na listę, o której mowa w ust. 1, może również obejmować przedstawione przez osobę posiadającą licencję doradcy restrukturyzacyjnego informacje o jej dodatkowych kwalifikacjach, istotnych dla wykonywania czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1.”;
- 3) w art. 17a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osoba posiadająca licencję doradcy restrukturyzacyjnego oraz spółka handlowa, o której mowa w art. 157 ust. 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe lub w art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne, pełniąca funkcję w postępowaniu restrukturyzacyjnym, upadłościowym lub egzekucyjnym podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z pełnieniem funkcji.”;
- 4) w art. 18:
  - a) w ust. 1:
    - pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) dwukrotnie została odwołana prawomocnym postanowieniem z powodu nienależytego pełnienia obowiązków, a w przypadku odwołania z powodu rażącego uchybienia – jednokrotnie.”;
    - w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) dopuściła się uporczywego lub rażącego naruszenia przepisów prawa w związku z wykonywaniem czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1 lub 2, stwierdzonego w ramach nadzoru, o którym mowa w art. 20a.”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Osoba, której cofnięto licencję doradcy restrukturyzacyjnego z przyczyn wskazanych w ust. 1 pkt 2 lub 6, nie może ponownie ubiegać się o przyznanie licencji doradcy restrukturyzacyjnego.”,

c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Cofnięcie licencji w przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 6, następuje po uprzednim wysłuchaniu osoby posiadającej licencję doradcy restrukturyzacyjnego, chyba że nie jest to możliwe, oraz, jeżeli zachodzi taka potrzeba lub na wniosek osoby posiadającej licencję doradcy restrukturyzacyjnego, po przeprowadzeniu wizytacji lub lustracji, o których mowa w art. 20a ust. 3 pkt 3.”;

5) uchyla się art. 18a;

6) w art. 20:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister Sprawiedliwości może zawiesić osobie posiadającej licencję doradcy restrukturyzacyjnego prawa wynikające z licencji, jeżeli przeciwko tej osobie jest prowadzone postępowanie:

- 1) o nieumyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, postępowanie o nieumyślne przestępstwo skarbowe lub postępowanie o umyślne przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego, w którym oskarżycielem jest podmiot, o którym mowa w art. 55 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, mając na uwadze charakter i wagę zarzucanego jej czynu oraz to, czy ma on związek z wykonaniem uprawnień wynikających z licencji doradcy restrukturyzacyjnego i rzutuje na jakość i sposób wykonywania tych uprawnień;
- 2) w przedmiocie cofnięcia licencji doradcy restrukturyzacyjnego z przyczyn, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 6, mając na uwadze potrzebę ochrony słusznych interesów uczestników postępowań restrukturyzacyjnych lub upadłościowych lub interes publiczny.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, Minister Sprawiedliwości zarządza przeprowadzenie wizytacji lub lustracji, o których mowa w art. 20a ust. 3 pkt 3.”,

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Zawieszenie, o którym mowa:

- 1) w ust. 1 lub ust. 2 pkt 1, trwa do czasu ustania przyczyny zawieszenia;
- 2) w ust. 2 pkt 2, trwa do czasu zakończenia postępowania w przedmiocie cofnięcia licencji.”;

7) po rozdziale 3 dodaje się rozdziały 3a i 3b w brzmieniu:

„Rozdział 3a

Nadzór nad osobami posiadającymi licencję doradcy restrukturyzacyjnego

Art. 20a. 1. Nadzór nad działalnością osób posiadających licencję doradcy restrukturyzacyjnego sprawuje Minister Sprawiedliwości. Nadzór nie może wkraczać w ocenę zasadności czynności wykonanych bezpośrednio na polecenie, za zezwoleniem lub zgodą sądu albo sędziego-komisarza.

2. Minister Sprawiedliwości sprawuje nadzór osobiście lub za pośrednictwem służby nadzoru, w której skład wchodzi sędziowie i referendarze sądowi delegowani do Ministerstwa Sprawiedliwości w trybie art. 77 § 1 pkt 2 lub art. 151a § 5 pkt 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2062, z późn. zm.¹⁾), prokuratorzy delegowani do Ministerstwa Sprawiedliwości w trybie art. 106 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2017 r. poz. 1767), a także upoważnieni biegli rewidenci lub pracownicy Ministerstwa Sprawiedliwości posiadający licencję doradcy restrukturyzacyjnego.

3. Uprawnienia nadzorcze Ministra Sprawiedliwości nad działalnością osób posiadających licencję doradcy restrukturyzacyjnego obejmują:

- 1) zawieszanie praw z licencji doradcy restrukturyzacyjnego;
- 2) cofanie licencji doradcy restrukturyzacyjnego;
- 3) podejmowanie lub zlecenie:
  - a) wizytacji obejmujących pełną działalność osoby posiadającej licencję doradcy restrukturyzacyjnego,
  - b) lustracji obejmujących wybrane zagadnienia z działalności osoby posiadającej licencję doradcy restrukturyzacyjnego;

---

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2016 r. poz. 2103 i 2261 oraz z 2017 r. poz. 38, 60, 803, 1139 i 1452.

- 4) żądanie:
- a) przedstawienia dokumentacji wytworzonej przez osobę posiadającą licencję doradcy restrukturyzacyjnego w związku z wykonywaniem funkcji nadzorcy, zarządcy i syndyka wraz z wyjaśnieniami,
  - b) wglądu do akt zakończonych lub toczących się postępowań restrukturyzacyjnych lub upadłościowych, w których osoba posiadająca licencję doradcy restrukturyzacyjnego wykonuje lub wykonywała czynności nadzorcy, zarządcy lub syndyka,
  - c) przedstawienia ksiąg handlowych, w tym dokumentacji księgowej przedsiębiorców, wobec których były lub są prowadzone postępowania restrukturyzacyjne lub upadłościowe, w których osoba posiadająca licencję doradcy restrukturyzacyjnego wykonuje lub wykonywała czynności nadzorcy, zarządcy lub syndyka.

4. Jeżeli dokumenty, o których mowa w ust. 3 pkt 4 lit. c, nie znajdują się już w dyspozycji osoby posiadającej licencję doradcy restrukturyzacyjnego, obowiązek ich przedstawienia, w zakresie niezbędnym do podjęcia czynności nadzorczych, spoczywa na każdym podmiocie, który dysponuje tymi dokumentami.

5. Jeżeli w wyniku przeprowadzenia wizytacji lub lustracji Minister Sprawiedliwości stwierdzi uchybienia w wykonywaniu przez osobę posiadającą licencję doradcy restrukturyzacyjnego funkcji nadzorcy, zarządcy lub syndyka w toczących się postępowaniach restrukturyzacyjnych lub upadłościowych, informuje o tych uchybieniach właściwego sędziego-komisarza.

Rozdział 3b

Przepis karny

Art. 20b. 1. Kto nie przedstawia osobie uprawnionej do sprawowania nadzoru nad osobami posiadającymi licencję doradcy restrukturyzacyjnego lub osobie przybranej jej do pomocy dokumentów, o których mowa w art. 20a ust. 3 pkt 4, lub w inny sposób udaremnia albo utrudnia wykonywanie czynności nadzorczych, podlega karze grzywny.

2. Orzekanie w sprawach o czyny, o których mowa w ust. 1, następuje na podstawie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 2171, 2260 i 2261 oraz z 2017 r. poz. 791) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 23 w ust. 1 w pkt 8 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 9 w brzmieniu:

„9) informację, czy:

- a) w jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych zatrudniał średniorocznie 250 lub więcej pracowników lub
- b) osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych przekraczający równowartość w złotych 50 milionów euro, lub
- c) sumy aktywów jego bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat przekroczyły równowartość w złotych 43 miliony euro.”;

2) w art. 157 po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Jeżeli ustawa wymaga, aby osoba wyznaczona do pełnienia funkcji syndyka posiadała także tytuł kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego, funkcję syndyka może również pełnić spółka handlowa, której wspólnicy ponoszący odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem albo członkowie zarządu reprezentujący spółkę posiadają także tytuł kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego.”;

3) po art. 157 dodaje się art. 157¹ w brzmieniu:

„Art. 157¹. 1. Sąd wyznacza syndyka, biorąc pod uwagę liczbę spraw, w których osoba posiadająca licencję doradcy restrukturyzacyjnego pełni funkcję nadzorcy sądowego lub zarządcy w postępowaniach restrukturyzacyjnych lub syndyka w postępowaniach upadłościowych, a także jej doświadczenie i dodatkowe kwalifikacje.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w przypadku wyznaczenia syndyka będącego spółką handlową.

3. W przypadku:

- 1) przedsiębiorcy, który w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych:
  - a) zatrudniał średniorocznie 250 lub więcej pracowników lub
  - b) osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych przekraczający równowartość w złotych 50 milionów euro, lub

- c) osiągnął sumę aktywów bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat, które przekroczyły równowartość w złotych 43 miliony euro,
  - 2) spółki o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa, umieszczonej w wykazie określonym w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 31 ust. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. poz. 2259 oraz z 2017 r. poz. 624, 1491 i 1529),
  - 3) przedsiębiorcy o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym, umieszczonego w wykazie określonym w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 6 ustawy z dnia 23 sierpnia 2001 r. o organizowaniu zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców (Dz. U. poz. 1320 oraz z 2002 r. poz. 1571)
- sąd wyznacza do pełnienia funkcji syndyka osobę posiadającą licencję doradcy restrukturyzacyjnego z tytułem kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego.”;
- 4) w art. 170 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
    - „1a. Wniosek o odwołanie syndyka z przyczyn, o których mowa w ust. 1, może złożyć prokurator.”;
  - 5) w art. 228 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
    - „1a. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do akt sądowych postępowania o ogłoszenie upadłości zakończonego prawomocnym postanowieniem o ogłoszeniu upadłości albo o oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13 ust. 1 lub 2.”;
  - 6) w art. 311:
    - a) ust. 1a otrzymuje brzmienie:
      - „1a. Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Obrony Narodowej przysługuje prawo żądania wykupu składników majątku służących do prowadzenia działalności w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa państwa.”,
    - b) po ust. 1a dodaje się ust. 1aa–1ad w brzmieniu:
      - „1aa. O zamiarze sprzedaży składników majątku służących do prowadzenia działalności w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa państwa syndyk zawiadamia Ministra Obrony Narodowej, który może przedstawić sędziemu-komisarzowi w terminie:
        - 1) tygodnia od zawiadomienia opinię albo

- 2) trzydziestu dni od zawiadomienia – oświadczenie o skorzystaniu z prawa wykupu, o którym mowa w ust. 1a.

1ab. Wykup, o którym mowa w ust. 1a, jest dokonywany po cenie sprzedaży ustalonej na podstawie dowodu z opinii biegłego, przy czym cena nie może być niższa niż kwota możliwa do uzyskania w postępowaniu upadłościowym przy likwidacji na zasadach ogólnych, pomniejszona o koszty postępowania, które należałoby ponieść w związku z likwidacją w takim trybie. Koszty opinii biegłego ponosi Skarb Państwa.

1ac. Na postanowienie ustalające cenę sprzedaży, po której jest dokonywany wykup, o którym mowa w ust. 1a, zażalenie przysługuje Ministrowi Obrony Narodowej, wierzycielom oraz upadłemu.

1ad. W przypadku wykupu składników majątku obciążonych zastawem rejestrowym, przepisów art. 327 i art. 328 nie stosuje się. Z ceny sprzedaży wyodrębnia się wartość rzeczy obciążonych zastawem i przeznacza się ją na zaspokojenie zastawnika stosownie do art. 336 i art. 340.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1508) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 24 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Jeżeli ustawa wymaga, aby osoba wyznaczona do pełnienia funkcji nadzorcy albo zarządcy posiadała także tytuł kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego, funkcję nadzorcy albo zarządcy może również pełnić spółka handlowa, której wspólnicy ponoszący odpowiedzialność za zobowiązania spółki bez ograniczenia całym swoim majątkiem albo członkowie zarządu reprezentujący spółkę posiadają także tytuł kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego.”;

- 2) w art. 30 po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. Wniosek o odwołanie nadzorcy sądowego albo zarządcy z przyczyn, o których mowa w ust. 3, może złożyć prokurator.”;

- 3) w art. 38 po ust. 1 dodaje się ust. 1a–1c w brzmieniu:

„1a. Sąd powołuje nadzorcę sądowego, biorąc pod uwagę liczbę spraw, w których osoba posiadająca licencję doradcy restrukturyzacyjnego pełni funkcję nadzorcy sądowego lub zarządcy w postępowaniach restrukturyzacyjnych lub syndyka w postępowaniach upadłościowych, a także jej doświadczenie i dodatkowe kwalifikacje.

1b. Przepis ust. 1a stosuje się odpowiednio w przypadku wyznaczenia nadzorcy sądowego będącego spółką handlową.

1c. W przypadku:

- 1) przedsiębiorcy, który w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych:
  - a) zatrudniał średniorocznie 250 lub więcej pracowników lub
  - b) osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych przekraczający równowartość w złotych 50 milionów euro, lub
  - c) osiągnął sumę aktywów bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat, które przekroczyły równowartość w złotych 43 miliony euro,
- 2) spółki o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa, umieszczonej w wykazie określonym w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 31 ust. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. poz. 2259 oraz z 2017 r. poz. 624, 1491 i 1529),
- 3) przedsiębiorcy o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym, umieszczonego w wykazie określonym w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 6 ustawy z dnia 23 sierpnia 2001 r. o organizowaniu zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców (Dz. U. poz. 1320 oraz z 2002 r. poz. 1571)

– sąd wyznacza do pełnienia funkcji nadzorcy sądowego osobę posiadającą licencję doradcy restrukturyzacyjnego z tytułem kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego.”;

- 4) w art. 51 po ust. 1 dodaje się ust. 1a–1c w brzmieniu:

„1a. Sąd powołuje zarządcę, biorąc pod uwagę liczbę spraw, w których osoba posiadająca licencję doradcy restrukturyzacyjnego pełni funkcję nadzorcy sądowego lub zarządcy w innych postępowaniach restrukturyzacyjnych lub syndyka w postępowaniach upadłościowych, a także jej doświadczenie i dodatkowe kwalifikacje.

1b. Przepis ust. 1a stosuje się odpowiednio w przypadku wyznaczenia zarządcy będącego spółką handlową.

1c. W przypadku:

- 1) przedsiębiorcy, który w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych:
  - a) zatrudniał średniorocznie 250 lub więcej pracowników lub

- b) osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych przekraczający równowartość w złotych 50 milionów euro, lub
  - c) osiągnął sumę aktywów bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat, które przekroczyły równowartość w złotych 43 miliony euro,
- 2) spółki o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa, umieszczonej w wykazie określonym w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 31 ust. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym,
  - 3) przedsiębiorcy o szczególnym znaczeniu gospodarczo-obronnym, umieszczonego w wykazie określonym w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 6 ustawy z dnia 23 sierpnia 2001 r. o organizowaniu zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców
- sąd wyznacza do pełnienia funkcji zarządcy osobę posiadającą licencję doradcy restrukturyzacyjnego z tytułem kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego.”;
- 5) w art. 227 w ust. 1 w pkt 10 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 11 w brzmieniu:
„11) informację, czy:
    - a) dłużnik w jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych zatrudniał średniorocznie 250 lub więcej pracowników lub
    - b) dłużnik osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych przekraczający równowartość w złotych 50 milionów euro, lub
    - c) sumy aktywów bilansu dłużnika, sporządzonego na koniec jednego z tych lat, przekroczyły równowartość w złotych 43 miliony euro.”;
  - 6) w art. 284 w ust. 1 w pkt 8 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 9 w brzmieniu:
„9) informację, czy:
    - a) dłużnik w jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych zatrudniał średniorocznie 250 lub więcej pracowników lub
    - b) dłużnik osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych przekraczający równowartość w złotych 50 milionów euro, lub

- c) sumy aktywów bilansu dłużnika, sporządzonego na koniec jednego z tych lat, przekroczyły równowartość w złotych 43 miliony euro.”;
- 7) w art. 323:
- a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Ministra Obrony Narodowej przysługuje prawo żądania wykupu składników majątku służących do prowadzenia działalności w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa państwa.”,
- b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a–2d w brzmieniu:
- „2a. O zamiarze sprzedaży składników majątku służących do prowadzenia działalności w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa państwa zarządca zawiadamia Ministra Obrony Narodowej, który może przedstawić sędziemu-komisarzowi w terminie:
- 1) tygodnia od zawiadomienia opinię albo
  - 2) trzydziestu dni od zawiadomienia – oświadczenie o skorzystaniu z prawa wykupu, o którym mowa w ust. 2.
- 2b. Wykup, o którym mowa w ust. 2, jest dokonywany po cenie sprzedaży ustalonej na podstawie dowodu z opinii biegłego, przy czym cena nie może być niższa niż kwota możliwa do uzyskania w postępowaniu upadłościowym przy likwidacji na zasadach ogólnych, pomniejszona o koszty postępowania, które należałoby ponieść w związku z likwidacją w takim trybie. Koszty opinii biegłego ponosi Skarb Państwa.
- 2c. Na postanowienie ustalające cenę sprzedaży, po której jest dokonywany wykup, o którym mowa w ust. 2, zażalenie przysługuje Ministrowi Obrony Narodowej, wierzycielom oraz dłużnikowi.
- 2d. W przypadku wykupu składników majątku obciążonych zastawem rejestrowym, przepis art. 311 ust. 1ad Prawa upadłościowego stosuje się.”,
- c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Sprzedaż, o której mowa w ust. 1, oraz wykup, o którym mowa w ust. 2, wywołują takie skutki jak sprzedaż dokonana przez syndyka w postępowaniu upadłościowym.”.

Art. 4. W terminie jednego miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy osoby posiadające licencję doradcy restrukturyzacyjnego przedstawią Ministrowi Sprawiedliwości listę spraw restrukturyzacyjnych i upadłościowych, w których pełnią funkcję nadzorcy, zarządcy lub

syndyka, oraz spraw restrukturyzacyjnych i upadłościowych, w których spółki handlowe, w których osoby te są wspólnikami ponoszącymi odpowiedzialność całym swoim majątkiem albo członkami zarządu reprezentującymi spółkę, pełnią taką funkcję. Lista będzie zawierać wskazanie sygnatur spraw oraz sądów, w których są one prowadzone.

Art. 5. 1. Do postępowań prowadzonych na podstawie ustawy zmienianej w art. 1, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. Przepis art. 18 ust. 1 pkt 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, stosuje się, jeżeli odwołanie osoby posiadającej licencję doradcy restrukturyzacyjnego z powodu rażącego uchybienia nastąpiło po wejściu w życie niniejszej ustawy.

Art. 6. 1. Do spraw, w których wniosek o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego lub wniosek o ogłoszenie upadłości wpłynął przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

2. W okresie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy sąd w sprawach dłużnika będącego przedsiębiorcą, który w co najmniej jednym z dwóch ostatnich lat obrotowych:

- 1) zatrudniał średniorocznie 250 lub więcej pracowników lub
- 2) osiągnął roczny obrót netto ze sprzedaży towarów, wyrobów i usług oraz operacji finansowych przekraczający równowartość w złotych 50 milionów euro, lub
- 3) osiągnął sumę aktywów bilansu sporządzonego na koniec jednego z tych lat, które przekroczyły równowartość w złotych 43 miliony euro

– może powołać do pełnienia funkcji syndyka, nadzorcy sądowego lub zarządcy osobę posiadającą licencję doradcy restrukturyzacyjnego bez tytułu kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego, jeżeli z powodu braku wystarczającej liczby osób uprawnionych powołanie osoby posiadającej licencję doradcy restrukturyzacyjnego z tytułem kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego byłoby niemożliwe lub sprzeczne z dobrem wymiaru sprawiedliwości, o czym zawiadamia Ministra Sprawiedliwości.

Art. 7. 1. Maksymalny limit wydatków budżetu państwa przeznaczonych na wykonywanie zadań Ministra Sprawiedliwości w zakresie nadzoru nad działalnością osób posiadających licencję doradcy restrukturyzacyjnego wynosi:

- 1) w 2018 r. – 0 zł;
- 2) w 2019 r. – 65 000 zł;

- 3) w 2020 r. – 65 000 zł;
- 4) w 2021 r. – 65 000 zł;
- 5) w 2022 r. – 65 000 zł;
- 6) w 2023 r. – 65 000 zł;
- 7) w 2024 r. – 65 000 zł;
- 8) w 2025 r. – 65 000 zł;
- 9) w 2026 r. – 65 000 zł;
- 10) w 2027 r. – 65 000 zł.

2. Minister Sprawiedliwości monitoruje wykorzystanie limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1.

3. W przypadku przekroczenia lub zagrożenia przekroczeniem przyjętego na dany rok budżetowy limitu wydatków, o którym mowa w ust. 1, zostanie zastosowany mechanizm korygujący polegający na racjonalizacji częstotliwości wykonywania czynności nadzorczych w przypadkach innych niż wymagające wszczęcia postępowania w przedmiocie cofnięcia licencji z powodu rażącego lub uporczywego naruszania przepisów prawa przez osobę posiadającą licencję doradcy restrukturyzacyjnego.

4. Minister Sprawiedliwości odpowiada za wdrożenie mechanizmu korygującego, o którym mowa w ust. 3.

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 1 i 2, które wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

I. Cele regulacji

Obowiązujący obecnie model regulacji zawodu doradcy restrukturyzacyjnego nie zapewnia kompleksowego i systematycznego kontrolowania sposobu wykonania tego zawodu, gdyż jest ograniczony do konkretnego postępowania sądowego, nie pozwalając ocenić sprawności postępowania w szerszej perspektywie, w odniesieniu do innych praktykujących doradców, przy uwzględnieniu obszaru całego kraju. Brak jest w nim również mechanizmów wpływających motywująco na podnoszenie ogólnego poziomu usług świadczonych przez doradców restrukturyzacyjnych.

Zmiany wprowadzone ustawą z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (dalej: „Prawo restrukturyzacyjne”), poprzedzone nowelizacją przepisów o upadłości konsumenckiej z 2014 r., sprawiły, że w ostatnim czasie znacznie wzrosła liczba toczących się postępowań upadłościowych w zakresie upadłości konsumenckiej, finansowanych w dużej mierze ze środków Skarbu Państwa. Ponadto znacznie poszerzono możliwości przeprowadzenia skutecznej restrukturyzacji przedsiębiorców, a przez to uniknięcia upadłości wszędzie tam, gdzie kontynuowanie działalności gospodarczej ma uzasadnienie ekonomiczne. W konsekwencji rola licencjonowanych doradców restrukturyzacyjnych, ich profesjonalizmu, rzetelności i uczciwości nabrała szczególnego znaczenia.

Aktualny system licencjonowania pozwala przyjmować do zawodu doradcy restrukturyzacyjnego osoby dobrze znające obowiązujące uregulowania stosowane w procesach restrukturyzacyjnych i upadłościowych, ale nie daje gwarancji sprawnego przeprowadzenia postępowania dotyczącego dużego, złożonego biznesowo podmiotu, chociażby ze względu na brak wymogu wykazania ukierunkowanego doświadczenia przy uzyskiwaniu licencji.

W związku z powyższym podstawowym celem niniejszego projektu jest wzmocnienie nadzoru nad zawodem doradcy restrukturyzacyjnego przez wprowadzenie, niezależnie od funkcjonowania nadzoru sprawowanego przez sądy i sędziów-komisarzy, nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad wykonywaniem czynności należących do kompetencji licencjonowanych doradców restrukturyzacyjnych.

Ponadto projekt ma na celu zwiększenie przejrzystości i przewidywalności systemu wyznaczania przez sądy doradców restrukturyzacyjnych do pełnienia funkcji nadzorca sądowego, zarządcy lub syndyka w konkretnych postępowaniach restrukturyzacyjnych i upadłościowych, a także zapewnienie, że w najbardziej skomplikowanych i istotnych z punktu widzenia gospodarki narodowej oraz rynku pracy sprawach restrukturyzacyjnych i upadłościowych funkcje nadzorca sądowego, zarządcy lub syndyka będą powierzone doradcom restrukturyzacyjnym o najwyższych kwalifikacjach i największym doświadczeniu.

II. Wprowadzenie nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad doradcami restrukturyzacyjnymi

Proponuje się wprowadzenie nadzoru nad wykonywaniem czynności należących do kompetencji licencjonowanych doradców restrukturyzacyjnych, sprawowanego przez Ministra Sprawiedliwości osobiście oraz przez służby nadzorcze – delegowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości sędziów, referendarzy lub prokuratorów i upoważnionych biegłych rewidentów. Nadzór ten będzie sprawowany równoległe do nadzoru wykonywanego przez sąd i sędziego-komisarza, z tym, że nie będzie mógł wkraczać w ocenę zasadności czynności wykonywanych bezpośrednio na polecenie, za zezwoleniem lub zgodą sądu albo sędziego-komisarza.

Najistotniejszym środkiem, którym będzie dysponował Minister Sprawiedliwości w ramach wspomnianego nadzoru, będzie możliwość zawieszenia oraz cofnięcia licencji doradcy restrukturyzacyjnego w przypadku uporczywego lub rażącego naruszania przepisów prawa w związku z wykonywaniem czynności doradcy, niezależnie od nadzoru wykonywanego przez sądy restrukturyzacyjne i upadłościowe. Cofnięcie licencji z tych przyczyn będzie wymagać uprzedniego wysłuchania doradcy, chyba że nie jest to możliwe, oraz – jeżeli zachodzi taka potrzeba lub na wniosek doradcy restrukturyzacyjnego – po przeprowadzeniu wizytacji lub lustracji.

W ramach nadzoru Minister Sprawiedliwości będzie mógł, korzystając ze wsparcia wspomnianych służb nadzorczych, przeprowadzić:

- wizytację, obejmującą pełną działalność doradcy restrukturyzacyjnego,
- lustrację, obejmującą wybrane zagadnienia z działalności doradcy restrukturyzacyjnego,

a ponadto wystąpić z żądaniem:

- przedstawienia dokumentacji wytworzonej przez doradcę restrukturyzacyjnego w związku z wykonywaniem funkcji nadzorcy, zarządcy i syndyka wraz z wyjaśnieniami,
- wglądu do akt zakończonych lub toczących się postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych, w których doradca restrukturyzacyjny wykonuje lub wykonywał czynności nadzorcy, zarządcy lub syndyka,
- przedstawienia ksiąg handlowych, w tym dokumentacji księgowej przedsiębiorców, wobec których były lub są prowadzone postępowania restrukturyzacyjne lub upadłościowe, w których doradca restrukturyzacyjny wykonuje lub wykonywał czynności nadzorcy, zarządcy lub syndyka.

Udaremnianie lub utrudnianie wykonywania czynności nadzorczych, w tym odmowa przedstawienia dokumentacji, będzie stanowić wykroczenie, zagrożone karą grzywny (art. 1 pkt 6 – w zakresie projektowanego art. 20c ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji doradcy restrukturyzacyjnego).

Proponowane rozwiązania mają stanowić dopełnienie nadzoru sądowego, w szczególności w zakresie przestrzegania przez doradców restrukturyzacyjnych przepisów prawa niewynikających bezpośrednio z Prawa restrukturyzacyjnego lub upadłościowego, i pozwolić na skuteczne eliminowanie przypadków, w których reakcja sądów na nieprawidłowe działania danego doradcy jest niewystarczająca lub spóźniona, z czym mogą wiązać się często nieodwracalne konsekwencje finansowe dla uczestników postępowania. Przewidziany w ustawie wgląd do akt sądowych ma zapewnić sprawne przeprowadzenie czynności nadzorczych i uwzględnia obowiązujące regulacje, na podstawie których w postępowaniach upadłościowych i restrukturyzacyjnych wgląd do akt nie jest ograniczony do stron i uczestników postępowania, lecz jest możliwy dla każdego, kto dostatecznie usprawiedliwi potrzebę ich przejrzania (por. art. 228 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (dalej: „Prawo upadłościowe”) oraz art. 206 Prawa restrukturyzacyjnego).

Dodatkowo proponuje się wprowadzenie uprawnienia dla prokuratora do występowania do sądu upadłościowego lub restrukturyzacyjnego z wnioskiem o odwołanie doradcy restrukturyzacyjnego z funkcji syndyka, nadzorcy lub zarządcy w toczącym się postępowaniu upadłościowym lub restrukturyzacyjnym w przypadku rażącego uchybienia lub braku poprawy w wykonywaniu obowiązków mimo nałożonej grzywny

lub w przypadku niewykonywania obowiązków wskazanych w ustawie. Prokurator już obecnie, na podstawie art. 60 Kodeksu postępowania cywilnego, może brać udział w każdym toczącym się postępowaniu cywilnym, jednak w odniesieniu do instytucji odwołania z funkcji syndyka, nadzorcy czy zarządcy, w obecnym stanie prawnym, przyjmuje się, że sąd działa z urzędu, a nie na wniosek.

III. Określenie kryteriów wyznaczania doradców restrukturyzacyjnych do pełnienia funkcji nadzorcy sądowego, zarządcy albo syndyka w konkretnych postępowaniach

Projekt proponuje wprowadzenie do przepisów Prawa restrukturyzacyjnego i Prawa upadłościowego ogólnych kryteriów, którymi powinien kierować się sąd, dokonując wyznaczenia doradcy restrukturyzacyjnego do pełnienia funkcji w konkretnym postępowaniu sądowym. Chodzi przede wszystkim o konieczność uwzględniania przez sąd liczby spraw, które doradca aktualnie prowadzi, tak aby nadmierne obciążenie sprawami danej osoby nie przekładało się negatywnie na terminowość i sprawność podejmowanych przez nią czynności, przy uwzględnieniu indywidualnych możliwości danego doradcy lub spółki pełniącej funkcję nadzorcy, zarządcy lub syndyka. Ponadto sąd powinien brać pod uwagę doświadczenie oraz dodatkowe kwalifikacje potencjalnego kandydata do pełnienia danej funkcji (art. 2 pkt 3 oraz art. 3 pkt 4 i 5 projektu).

Aby sąd mógł w praktyce stosować opisane wyżej kryteria przy wyznaczaniu doradców restrukturyzacyjnych do pełnienia funkcji w konkretnych postępowaniach, projekt przewiduje jednocześnie umieszczanie dodatkowych, istotnych w tym kontekście informacji dotyczących doradców restrukturyzacyjnych na liście doradców restrukturyzacyjnych udostępnianej w Biuletynie Informacji Publicznej.

IV. Wprowadzenie tytułu kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego

Projekt przewiduje także wyodrębnienie w ramach licencjonowanych doradców restrukturyzacyjnych grupy kwalifikowanych doradców restrukturyzacyjnych, którzy, poza posiadaniem licencji, będą mogli wykazać się doświadczeniem zawodowym niezbędnym do wykonywania funkcji w skomplikowanych postępowaniach restrukturyzacyjnych i upadłościowych. Tytuł będzie przyznawany na wniosek w drodze decyzji administracyjnej.

Podstawowym kryterium przyznawania tego tytułu będzie udokumentowanie przeprowadzenia w całości, w okresie ostatnich siedmiu lat przed złożeniem wniosku, co najmniej czterech postępowań upadłościowych i dwóch postępowań o charakterze układowym (nowe postępowania restrukturyzacyjne lub postępowania o charakterze układowym oparte na ustawie z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze w wersji obowiązującej do dnia 31 grudnia 2015 r.) albo sześciu postępowań o charakterze układowym. W przypadku przeprowadzenia postępowania układowego lub sanacyjnego dotyczącego przedsiębiorstwa, w którym suma wierzytelności była większa od 10 mln zł, przy liczbie uczestników przekraczającej 100, wystarczające dla uzyskania tytułu kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego będzie wykazanie przeprowadzenia w całości jednego tego typu postępowania w okresie ostatnich trzech lat przed złożeniem wniosku. Rozwiązanie to będzie premiowało doradców restrukturyzacyjnych, którzy, pracując na podstawie przepisów obowiązujących od dnia 1 stycznia 2016 r., przeprowadzili bezbłędnie jedno, ale jednocześnie złożone postępowanie o charakterze restrukturyzacyjnym. Przewiduje się dodatkowo, że tytuł kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego Minister Sprawiedliwości będzie przyznawał także osobie, która przeprowadziła w całości co najmniej dwa postępowania o charakterze układowym, a jednocześnie wykaże, że prowadziła co najmniej trzy lata przedsiębiorstwo będące co najmniej średnim przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej.

Informacja o uzyskaniu przez daną osobę tytułu kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego będzie uwidaczniana na liście doradców restrukturyzacyjnych udostępnianej w Biuletynie Informacji Publicznej.

Jednocześnie proponuje się, aby wyłącznie kwalifikowani doradcy restrukturyzacyjni mogli być wyznaczani do pełnienia funkcji w postępowaniach restrukturyzacyjnych i upadłościowych dotyczących podmiotów o parametrach przekraczających te, które definiują górną granicę uznania przedsiębiorcy za przedsiębiorcę średniego w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Z natury rzeczy postępowania dotyczące podmiotów dysponujących większym majątkiem lub dużą liczbą pracowników są z reguły znacznie bardziej skomplikowane, a przy tym mają istotne znaczenie dla gospodarki i rynku pracy (taki sam wymóg odnosić się będzie także do postępowań dotyczących podmiotów ujętych w wykazach, o których mowa niżej, w pkt V). Powyższe rozwiązanie nie miałyby jednak zastosowania do

postępowania restrukturyzacyjnego o zatwierdzenie układu, gdyż w tym przypadku decyzja o wyborze doradcy należy wyłącznie do dłużnika, a także do postępowań restrukturyzacyjnych, w których dłużnik lub rada wierzycieli wnosi o wyznaczenie konkretnego doradcy za zgodą wierzyciela lub wierzycieli mających co najmniej 30% wierzytelności (art. 28 ust. 1 pkt 4, art. 38 ust. 2, art. 51 ust. 2 i art. 133 ust. 2 Prawa restrukturyzacyjnego).

Projektowane rozwiązanie ma na celu ograniczenie przypadków niewłaściwego prowadzenia skomplikowanych postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych przez osoby, które z powodu braku wystarczającego doświadczenia mogłyby doprowadzić do poważnych komplikacji, w tym odpowiedzialności Skarbu Państwa za niewłaściwy nadzór sądowy nad toczącym się postępowaniem. Rozwiązanie to nie ogranicza jednak dostępu do zawodu doradcy restrukturyzacyjnego, a jedynie wprowadza kryteria właściwego doboru osób do prowadzenia trudniejszych spraw, tak aby właściwie chronić interesy uczestników postępowania.

V. Wyodrębnienie przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla obronności, bezpieczeństwa państwa lub obywateli, gospodarki narodowej i rynku pracy oraz prawo wykupu

Proponuje się, aby na potrzeby prowadzenia postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych wyodrębnić grupę przedsiębiorców mających istotne znaczenie dla obronności państwa, bezpieczeństwa państwa lub obywateli, gospodarki narodowej oraz rynku pracy, mając na uwadze skutki ich ewentualnej likwidacji z powodu niewypłacalności.

Mając na uwadze, że w porządku prawnym istnieją już wykazy przedsiębiorców o istotnym znaczeniu dla ochrony interesów, o których mowa wyżej, projekt odwołuje się w omawianym zakresie do wykazu wydanego na podstawie art. 31 ust. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. poz. 2259, z późn. zm.) i wykazu wydanego na podstawie art. 6 ustawy z dnia 23 sierpnia 2001 r. o organizowaniu zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców (Dz. U. poz. 1320, z późn. zm.).

Jednocześnie, w przypadku ogłoszenia upadłości przedsiębiorcy dysponującego składnikami majątku służącymi prowadzeniu działalności w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa państwa, wprowadza się możliwość skorzystania przez Skarb Państwa

– Ministra Obrony Narodowej z prawa wykupu takich składników na zasadach zapewniających ochronę interesu wierzycieli, to jest w sposób pozwalający ustalić cenę nabycia składników majątku upadłego, która zostałaby osiągnięta w przypadku sprzedaży na ogólnych zasadach przewidzianych w postępowaniu upadłościowym. Identyczne rozwiązanie należało wprowadzić w postępowaniu sanacyjnym, w którym stosuje się te same zasady sprzedaży składników majątku dłużnika jak w postępowaniu upadłościowym (por. art. 323 ust. 2 Prawa restrukturyzacyjnego). Mając na uwadze, że istotą instytucji wykupu wprowadzonej do Prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego jest przejęcie przez Skarb Państwa określonych składników majątku na własność, niezależnie od sposobu zabezpieczenia na nich praw wierzycieli rzeczowych, zarówno w postępowaniu upadłościowym, jak i restrukturyzacyjnym należało wyłączyć możliwość przejęcia na własność tych składników majątku przez wierzyciela będącego zastawnikiem zastawu rejestrowego. W tym celu należało wyłączyć stosowanie regulacji przewidzianych w art. 327 i art. 328 Prawa upadłościowego w przypadku skorzystania z prawa wykupu (por. art. 311 ust. 1ac Prawa upadłościowego). Odpowiednie regulacje musiały znaleźć się także w Prawie restrukturyzacyjnym, w postępowaniu sanacyjnym, gdzie przewiduje się możliwość sprzedaży składników majątku dłużnika na zasadach przewidzianych w Prawie upadłościowym i z tymi samymi skutkami (por. art. 323 ust. 3 i 4 oraz proponowane brzmienie art. 323 ust. 2d).

VI. Zmiany uzupełniające obowiązujące rozwiązania w zakresie postępowania upadłościowego i restrukturyzacyjnego

W projekcie proponuje się również zmiany legislacyjne w ustawie z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji doradcy restrukturyzacyjnego, wynikające z wejścia w życie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie stażu adaptacyjnego i testu umiejętności w toku postępowania o uznanie kwalifikacji do wykonywania zawodu doradcy restrukturyzacyjnego (Dz. U. poz. 2193) oraz usunięcie odwołań do listy syndyków, którą z dniem 1 stycznia 2016 r. zastąpiła lista doradców restrukturyzacyjnych (zmiana w art. 17 ust. 1 oraz art. 18 ust. 2 ustawy). Ponadto doprecyzowano art. 17a ust. 1 ustawy, jednoznacznie przesądzając o istnieniu obowiązku ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone w związku z pełnieniem funkcji przez spółkę handlową działającą jako syndyk,

zarządca lub nadzorca, co przy obecnym brzmieniu przepisu budziło uzasadnione wątpliwości.

W Prawie upadłościowym rozszerzono dostęp do akt postępowania o ogłoszenie upadłości, wprowadzając zasadę, że będą one dostępne na zasadach przewidzianych dla akt sądowych postępowania po ogłoszeniu upadłości, w przypadku gdy doszło do prawomocnego ogłoszenia upadłości albo oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości na podstawie art. 13 ust. 1 lub 2 Prawa upadłościowego. Rozwiązanie to pozwoli na oddzielenie przypadków, w których dostęp do akt postępowania o ogłoszenie upadłości powinien być ograniczony tylko do stron postępowania sądowego (wszystkie przypadki oddalenia wniosku o ogłoszenie upadłości bez ustalenia stanu niewypłacalności), od przypadków, w których odmowa dostępu do akt utrudnia wykonywanie uprawnień wierzycieli dłużnika lub upadłego, wobec którego sąd upadłościowy stwierdził niewypłacalność. Obecnie sąd upadłościowy, co do zasady, na mocy ustawy powinien odmówić dostępu do akt postępowania o ogłoszenie upadłości każdemu wierzycielowi niebędącemu stroną postępowania o ogłoszenie upadłości, niezależnie od wyniku tego postępowania.

VII. Ocena przewidywanego wpływu projektu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców

W przypadku sektora małych i średnich przedsiębiorców przewiduje się stopniowe polepszenie jakości szeroko rozumianych usług świadczonych przez doradców restrukturyzacyjnych wyznaczanych do udziału w postępowaniach restrukturyzacyjnych i upadłościowych dotyczących mikro-, małych i średnich przedsiębiorców, co powinno w dłuższej perspektywie przełożyć się na efektywniejsze przeprowadzanie postępowań związanych z niewypłacalnością, zarówno w przypadku ratowania ekonomicznie wydajnych przedsiębiorstw, jak i szybkiej likwidacji działalności nieopłacalnej.

VIII. Wejście w życie i rozwiązania przejściowe

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 1 i 2, które powinny wejść w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia. To ostatnie rozwiązanie ma na celu umożliwienie uzyskania przez odpowiednią liczbę doradców restrukturyzacyjnych tytułu kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego przed dniem wejścia w życie ustawy.

Proponuje się także, aby do postępowań prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji doradcy restrukturyzacyjnego, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy, zastosowanie miały przepisy dotychczasowe, co ma szczególne znaczenie w odniesieniu do postępowań prowadzonych na podstawie art. 18a tej ustawy, uchylanego na mocy projektowanego art. 1 pkt 5. Z kolei w przypadku zmienianego art. 18 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji doradcy restrukturyzacyjnego proponuje się, aby – ze względu na zasadę *lex retro non agit* – przepis ten w nowym brzmieniu miał zastosowanie do przypadków, w których odwołanie z powodu rażącego uchybienia, o którym mowa w tym przepisie, nastąpiło po dniu wejścia w życie ustawy.

Mając na uwadze, że projekt wprowadza istotne zmiany ingerujące w pierwszy etap postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych, proponuje się również wprowadzenie przepisu przejściowego, zgodnie z którym w sprawach, w których wnioski o ogłoszenie upadłości lub wnioski o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego wpłynęły przed dniem wejścia w życie ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Ze względu na to, iż w pierwszym okresie obowiązywania nowych przepisów nie można wykluczyć sytuacji, w której nie będzie wystarczającej liczby kwalifikowanych doradców restrukturyzacyjnych, wprowadzono przepis przejściowy, obowiązujący przez 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, dzięki któremu sąd będzie mógł, ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości, pominąć wymóg powoływania w danym postępowaniu kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego, zawiadamiając jednak o tej okoliczności Ministra Sprawiedliwości.

Projektowana ustawa nie wymaga notyfikacji Komisji Europejskiej w trybie ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1808, z późn. zm.).

Projektowana ustawa nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

Projektowana ustawa nie podlega zaopiniowaniu przez Europejski Bank Centralny na podstawie art. 127 ust. 4 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.) projekt ustawy został zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji. W trybie art. 7 wymienionej ustawy nie wpłynęły zgłoszenia zainteresowania pracami nad projektem przedmiotowej ustawy.

<p>Nazwa projektu Projekt ustawy o zmianie ustawy o licencji doradcy restrukturyzacyjnego, ustawy – Prawo upadłościowe oraz ustawy – Prawo restrukturyzacyjne</p> <p>Ministerstwo wiodące i ministerstwa współpracujące Ministerstwo Sprawiedliwości</p> <p>Osoba odpowiedzialna za projekt w randze Ministra, Sekretarza Stanu lub Podsekretarza Stanu Marcin Warchoł, Podsekretarz Stanu</p> <p>Kontakt do opiekuna merytorycznego projektu Emil Szczepanik, sędzia del. do Ministerstwa Sprawiedliwości, tel. 22 5212818, e-mail: emil.szczepanik@ms.gov.pl</p>	<p>Data sporządzenia 27.10.2017 r.</p> <p>Źródło Inne</p> <p>Nr w wykazie prac UD 153</p>
--	--

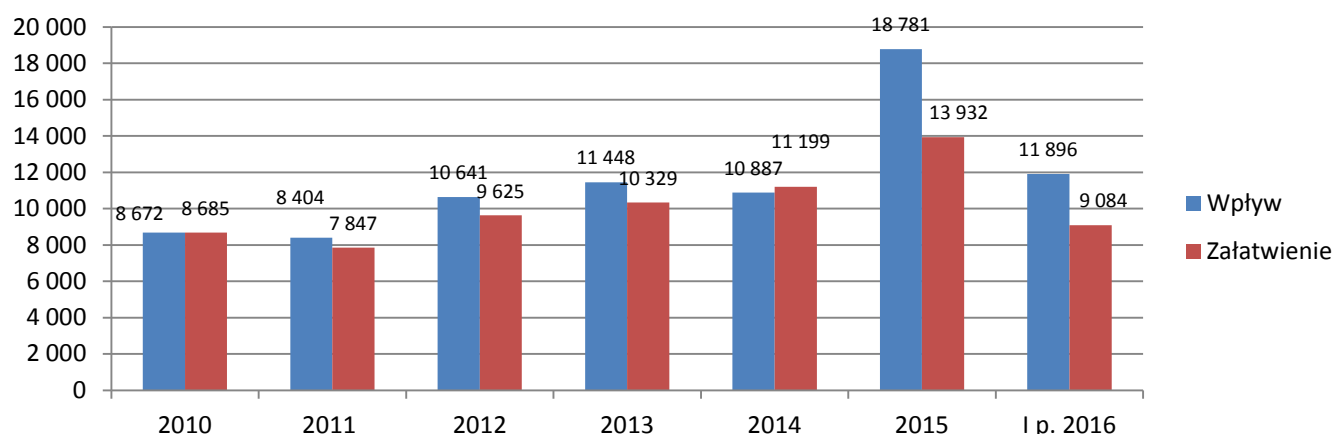
OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Konieczność regulacji modelu zawodu doradcy restrukturyzacyjnego. Obecnie obowiązujące rozwiązania nie zapewniają kompleksowej i systematycznej kontroli sposobu wykonywania tego zawodu, gdyż ograniczone są do konkretnego postępowania sądowego, a tym samym nie pozwalają ocenić sprawności postępowania w szerszej perspektywie.

Zmiany wprowadzone ustawą z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne, poprzedzone nowelizacją przepisów o upadłości konsumenckiej z 2014 r., sprawiły, że w ostatnim czasie znacznie wzrosła liczba toczących się postępowań upadłościowych w zakresie upadłości konsumenckiej, finansowanych w dużej mierze ze środków Skarbu Państwa.

Wpływ i załatwienie spraw upadłościowych

W pierwszym półroczu 2016 r. do sądów wpłynęło w sumie 11 896 spraw z zakresu postępowania upadłościowego i restrukturyzacyjnego, w tym 5723 sprawy o ogłoszenie upadłości (w tym 4119 spraw o ogłoszenie tzw. upadłości konsumenckiej). Z kolei w pierwszym półroczu 2017 r. do sądów wpłynęły już 14 242 sprawy z zakresu postępowania upadłościowego i restrukturyzacyjnego, w tym 7204 sprawy o ogłoszenie upadłości (w tym 5553 sprawy o ogłoszenie tzw. upadłości konsumenckiej).

Ponadto wprowadzone regulacje poszerzyły możliwości przeprowadzania skutecznej restrukturyzacji przedsiębiorców, a przez to uniknięcia upadłości wszędzie tam, gdzie kontynuowanie działalności gospodarczej ma uzasadnienie ekonomiczne. W tym samym okresie do sądów wpłynęło 229 wniosków o otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego.

Jedną z konsekwencji wprowadzonych przepisów jest powołanie nowej instytucji – **doradcy restrukturyzacyjnego**. Licencja doradcy restrukturyzacyjnego uprawnia do wykonywania czynności:

- syndyka na podstawie ustawy – Prawo upadłościowe,
- nadzorcy i zarządcy na podstawie ustawy – Prawo restrukturyzacyjne,
- zarządcy w egzekucji przez zarząd przymusowy na podstawie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego.

Osoba posiadająca licencję doradcy restrukturyzacyjnego może ponadto wykonywać czynności doradztwa restrukturyzacyjnego obejmującego udzielanie porad, opinii i wyjaśnień oraz świadczenie innych usług z zakresu restrukturyzacji i upadłości. W konsekwencji wykonywanie przez osoby posiadające licencję doradcy restrukturyzacyjnego powierzanych im czynności w sposób profesjonalny, rzetelny i uczciwy nabiera szczególnego znaczenia.

Zadaniem doradcy restrukturyzacyjnego jest zapewnienie profesjonalnego doradztwa w zakresie zarządzania, finansów, marketingu, kadr itp. – podczas procesu restrukturyzacji przedsiębiorstwa. Od postawy, zaangażowania, a przede wszystkim fachowej wiedzy doradcy restrukturyzacyjnego uzależniony jest zatem efekt końcowy restrukturyzacji.

Głównym celem przedmiotowego projektu jest usprawnienie systemu licencjonowania i nadzoru nad instytucją doradcy restrukturyzacyjnego oraz poprawienie jakości i efektywności działania tych podmiotów.

W obecnym stanie prawnym zidentyfikowano następujące problemy:

1. Aktualny system licencjonowania nie daje gwarancji sprawnego przeprowadzania postępowania dotyczącego dużego, złożonego przedsiębiorstwa, chociażby ze względu na brak wymogu wykazania ukierunkowanego doświadczenia przy uzyskiwaniu licencji. Nie zapewnia też w dłuższej perspektywie wysokiej jakości świadczonych przez doradców restrukturyzacyjnych usług.
2. Obowiązujące przepisy nie dają gwarancji poprawy jakości świadczonych usług doradców restrukturyzacyjnych, gdyż nie istnieje system ich kompleksowej weryfikacji. Ponadto przewidziane obecnie mechanizmy dyscyplinowania doradcy restrukturyzacyjnego nie pozwalają na sprawne eliminowanie z zawodu osób naruszających obowiązujące przepisy.
3. Problem nierównomiernego obciążania sprawami poszczególnych doradców restrukturyzacyjnych do pełnienia funkcji doradcy sądowego, zarządcy lub syndyka w konkretnych postępowaniach. Nierównomierne obciążenie pracą przekłada się negatywnie na terminowość i sprawność prowadzenia spraw.
4. Istniejący w Polsce system wyznaczania przez sądy doradców restrukturyzacyjnych do pełnienia funkcji nadzorca sądowego, zarządcy lub syndyka w konkretnych postępowaniach restrukturyzacyjnych i upadłościowych jest mało przejrzysty. Fakt ten pozbawia pewności, że w najbardziej skomplikowanych i istotnych sprawach z punktu widzenia gospodarki narodowej oraz rynku pracy funkcje nadzorca sądowego, zarządcy lub syndyka będą powierzone doradcom restrukturyzacyjnym o najwyższych kwalifikacjach i największym doświadczeniu.
5. Konieczność zapewnienia odpowiedniej obsługi postępowań dotyczących przedsiębiorstw mających szczególnie istotne znaczenie dla bezpieczeństwa państwa lub obywateli, gospodarki narodowej oraz rynku pracy.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt

Rekomendowane rozwiązanie:

Ad 1. Wprowadzenie, niezależnie od funkcjonowania nadzoru sprawowanego przez sądy i sędziów komisarzy, nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad wykonywaniem czynności należących do kompetencji licencjonowanych doradców restrukturyzacyjnych.

Ad 2. W ramach nadzoru nad wykonywaniem czynności należących do kompetencji licencjonowanych doradców restrukturyzacyjnych, sprawowanego przez Ministra Sprawiedliwości osobiście oraz przez służby nadzorcze: delegowanych sędziów, referendarzy sądowych, prokuratorów, upoważnionych biegłych rewidentów oraz pracowników MS posiadających licencję doradcy restrukturyzacyjnego, Minister Sprawiedliwości będzie dysponował uprawnieniami do przeprowadzenia wizytacji obejmującej pełną działalność doradcy restrukturyzacyjnego lub lustracji wybranego zagadnienia z jego działalności, jak również żądania przedstawienia dokumentacji wytworzonej przez doradcę w związku z toczącymi się postępowaniami upadłościowymi i restrukturyzacyjnymi, żądania wglądu do akt zakończonych lub toczących się postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych, w których doradca restrukturyzacyjny wykonuje lub wykonywał czynności nadzorca, zarządcy lub syndyka, oraz żądania przedstawienia ksiąg handlowych, w tym dokumentacji księgowej przedsiębiorców, wobec których były lub są prowadzone postępowania restrukturyzacyjne lub upadłościowe, w których doradca restrukturyzacyjny wykonuje lub wykonywał czynności nadzorca, zarządcy lub syndyka.

Skuteczność nadzoru nad doradcami restrukturyzacyjnymi ma ponadto zapewnić wprowadzenie możliwości zawieszenia lub cofnięcia licencji doradcy restrukturyzacyjnego, w przypadku uporczywego lub rażącego naruszania przepisów prawa przez doradcę restrukturyzacyjnego.

Ad 3. Wprowadzenie przy wyznaczaniu przez sądy doradców restrukturyzacyjnych do pełnienia funkcji w konkretnych postępowaniach kryterium obowiązku uwzględnienia liczby spraw, które dany doradca aktualnie prowadzi. Ponadto sąd powinien brać pod uwagę również doświadczenie oraz dodatkowe kwalifikacje kandydata. Pomoc temu miałyby także, przewidziane w projekcie umieszczanie dodatkowych, istotnych w tym kontekście informacji dotyczących doradców restrukturyzacyjnych na liście doradców, udostępnianej w Biuletynie Informacji Publicznej.

Ad 4. Wyodrębnienie w ramach licencjonowanych doradców restrukturyzacyjnych grupy kwalifikowanych doradców, którzy poza posiadaniem licencji, będą mogli wykazać się doświadczeniem zawodowym niezbędnym do wykonywania funkcji w skomplikowanych postępowaniach restrukturyzacyjnych i upadłościowych. Rozwiązanie to ma na celu ograniczenie przypadków niewłaściwego prowadzenia skomplikowanych postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych przez osoby, które z powodu braku wystarczającego doświadczenia mogłyby doprowadzić do poważnych komplikacji w toczącym się postępowaniu.

Ad 5. Zwiększenie fachowości obsługi spraw dotyczących przedsiębiorstw mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa państwa lub obywateli, gospodarki narodowej oraz rynku pracy polegające na wyodrębnieniu tej grupy przedsiębiorców przez odwołanie do wykazu przedsiębiorców wydanego na podstawie art. 31 ust. 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. poz. 2259, z późn. zm.) i wykazu wydanego na podstawie art. 6 ustawy z dnia 23 sierpnia 2001 r. o organizowaniu zadań na rzecz obronności państwa realizowanych przez przedsiębiorców (Dz. U. poz. 1320, z późn. zm.), w przypadku których sądy będą wyznaczały do pełnienia funkcji nadzorca, zarządcy lub syndyka kwalifikowanych doradców restrukturyzacyjnych (z wyjątkiem przypadków, w których

przedsiębiorca dojdzie do porozumienia z wierzycielami co do osoby doradcy restrukturyzacyjnego dla przeprowadzenia restrukturyzacji).

Planowane narzędzia interwencji:

W celu regulacji przedmiotowych zagadnień jest niezbędne działanie legislacyjne, w postaci nowelizacji:

- ustawy z dnia 15 czerwca 2007 r. o licencji doradcy restrukturyzacyjnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 7, z późn. zm.),
- ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 2171, z późn. zm.),
- ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1508).

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Przepisy poszczególnych państw dotyczących postępowania upadłościowego i restrukturyzacyjnego oraz podmiotów biorących udział w tych postępowaniach różnią się w zależności od przyjętego modelu tych postępowań.

1. Wielka Brytania

W Wielkiej Brytanii funkcje pełnione w Polsce przez doradców restrukturyzacyjnych (syndyka, zarządcę, nadzorcę) mogą wykonywać albo „official receivers” – będący wykwalifikowanymi urzędnikami albo „insolvency practitioners” – niezależni specjaliści. Urzędnicy – official receivers” są powoływani w przypadku tzw. przymusowej likwidacji lub upadłości osoby fizycznej. W ich miejsce mogą być powoływani niezależni specjaliści (insolvency practitioners), jeżeli taka będzie wola wierzycieli, najczęściej wtedy, gdy istnieje znaczący majątek upadłego. Działania insolvency practitioners w ramach postępowań związanych z niewypłacalnością podejmowane są pod kontrolą sądu, w tym sensie, że każda ich czynność może być poddana ocenie sądu.

System nadzoru nad wykonywaniem czynności insolvency practitioners jest określany jako system samoregulujący, pod nadzorem władzy wykonawczej. Regulacje upadłościowe przewidują, że organy samorządowe upoważnione przez władzę wykonawczą do nadawania uprawnień insolvency practitioners sprawują bezpośredni nadzór nad insolvency practitioners, a z kolei te organy są nadzorowane przez władzę wykonawczą.

Każdy z insolvency practitioners, który został wyznaczony co najmniej w jednej sprawie, może być poddany wizytacji. Co do zasady, każdy z insolvency practitioners powinien być poddany wizytacji raz na trzy lata. Wizytacje przeprowadzane są przez organy samorządowe, ale ich wyniki są przedstawiane agencji rządowej. Ocenie podlega likwidacja masy upadłościowej, wypłaty na rzecz wierzycieli, zarządzanie masą upadłości oraz rachunkowość masy.

2. Niemcy

Niemieckie postępowanie w sprawach niewypłacalności nie wymaga posiadania od syndyka licencji ani żadnego innego dokumentu weryfikującego jego umiejętności. W sądach upadłościowych funkcjonują listy syndyków (Verwalterliste). Na listach tych umieszczani są kandydaci na syndyków na swój wniosek (poszczególne sądy przygotowują ankiety dla kandydatów na syndyków i publikują je na swoich stronach internetowych). Wciągnięcie na listę następuje na podstawie decyzji sędziego, który w tym zakresie nie sprawuje wymiaru sprawiedliwości, lecz wykonuje zadania z zakresu administracji publicznej. Dlatego decyzja sędziego w przedmiocie wpisu albo o odmowie wpisu na listę nie jest kwalifikowana jako akt orzeczniczy sądu, lecz sędziowski akt administracyjny sui generis (Justizverwaltungsakt sui generis) podlegający zaskarżeniu. Nadzór nad syndykiem sprawuje sąd, który może w każdym czasie żądać od syndyka informacji lub wyjaśnień o stanie postępowania w sprawach niewypłacalności albo o prowadzeniu tego postępowania. Niewykonanie przez syndyka obowiązków nałożonych przez sąd powoduje, iż może zostać na niego nałożona kara grzywny.

3. Austria

Podobnie jak w Niemczech, austriackie postępowanie w sprawach niewypłacalności nie wymaga posiadania od syndyka licencji ani żadnego innego dokumentu weryfikującego jego umiejętności. Wyższy Sąd Krajowy w Linzu prowadzi dla całej Austrii bazę danych zawierającą listę syndyków, na którą mogą się wpisywać osoby zainteresowane przejęciem zarządu masą upadłości. Kandydaci na syndyków zamieszczają na tej stronie swoje ogłoszenia samodzielnie i na własną odpowiedzialność w formie elektronicznej. Mogą te dane w każdym czasie zmieniać. Wgląd w listę jest dostępny przez stronę internetową austriackiego Ministerstwa Sprawiedliwości.

W konkretnej sprawie sąd upadłościowy wyznacza syndyka (Insolvenzverwalter) z urzędu, otwierając postępowanie. Kandydat na syndyka musi w postępowaniu upadłościowym dotyczącym przedsiębiorstwa posiadać wystarczającą wiedzę fachową za zakresu prawa gospodarczego lub ekonomii albo być osobą doświadczoną w życiu gospodarczym. Jeżeli postępowanie upadłościowe dotyczy przedsiębiorstwa, które ze względu na swoją wielkość, swoją siedzibę, swoje gospodarze powiązania albo z innych równie ważnych powodów ma znaczenie gospodarcze, powołuje się tę osobę szczególnie doświadczoną. Organy władzy i właściwe ustawowe grupy interesów udzielają niezwłocznie odpowiedzi na konieczne pytania sądu o właściwości takiej osoby.

Ustawa o postępowaniu w sprawach niewypłacalności nie reguluje kwestii związanych z nadzorem syndyka przez organy władzy publicznej inne niż sąd, w tym nie przewiduje nadzoru administracyjnego Ministra Sprawiedliwości.

4. Szwajcaria

W razie ogłoszenia upadłości przez sąd upadłościowy czynności zarządcy wykonuje co do zasady urząd ds. upadłości (Konkursamt), którym kieruje urzędnik upadłościowy. W każdym kantonie istnieje przynajmniej jeden urząd ds. upadłości. Status urzędnika upadłościowego jest uregulowany w prawie poszczególnych kantonów. W szczególności kantony

samodzielnie ustalają sposób jego wyboru, wymogi stawiane kandydatom oraz ich wynagrodzenie.

Ze względu na specyfikę szwajcarskiego systemu organów postępowania upadłościowego niemożliwe jest dokładne rozróżnienie między nadzorem sprawowanym przez sąd a nadzorem sprawowanym przez inne organy, gdyż kantonom przysługuje duża swoboda w odniesieniu do regulacji nadzoru nad urzędami ds. upadłości. W szczególności organem nadzoru może być zarówno sąd, jak i organ administracji.

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
Minister Sprawiedliwości			Sprawowanie nadzoru nad działalnością doradców restrukturyzacyjnych; możliwość określenia dodatkowego wykazu przedsiębiorców mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa państwa lub obywateli, gospodarki narodowej oraz rynku pracy; przedstawienie sądowi dwóch kandydatów do pełnienia funkcji doradcy restrukturyzacyjnego w sprawach dotyczących przedsiębiorstw strategicznych.
Doradcy restrukturyzacyjni	1132 (dane na koniec II kwartału 2017 r.)	Dane statystyczne Ministerstwa Sprawiedliwości	Racjonalizacja obciążenia sprawami; zwiększenie nadzoru nad doradcami restrukturyzacyjnymi.
Uczestnicy postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych	W 2016 r. wpłynęło 12 360 wniosków o otwarcie postępowania upadłościowego lub restrukturyzacyjnego (dane za 2016 r.)	Dane statystyczne Ministerstwa Sprawiedliwości (druk Ms-S20UN)	Zwiększenie pewności co do profesjonalizmu, rzetelności i uczciwości doradców restrukturyzacyjnych. Usprawnienie postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych.
Sądy powszechne	– 30 sądów rejonowych, – 30 sądów okręgowych	Dane statystyczne Ministerstwa Sprawiedliwości	Zobowiązanie do weryfikacji obciążenia sprawami danego doradcy restrukturyzacyjnego.

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji

Projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej – na stronach internetowych Ministerstwa Sprawiedliwości, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248). Ponadto, zgodnie z przepisami uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2016 r. poz. 1006 i 1204), projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

W ramach konsultacji publicznych i opiniowania projekt został przekazany:

1. Pierwszemu Prezesowi SN,
2. Sądom powszechnym,
3. NSA,
4. Krajowej Radzie Sądownictwa,
5. GİODO,
6. ZUS,
7. Prokuratorowi Krajowemu, I Zastępcy Prokuratora Generalnego,
8. Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej,
9. Naczelnej Radzie Adwokackiej,
10. Krajowej Radzie Radców Prawnych,
11. Krajowej Radzie Notarialnej,
12. Stowarzyszeniu Sędziów Polskich „*Iustitia*”,
13. Stowarzyszeniu Sędziów „*Themis*”,

14. Stowarzyszeniu Sędziów Upadłościowych i Restrukturyzacyjnych,
15. Krajowej Izbie Doradców Restrukturyzacyjnych,
16. Ogólnopolskiej Federacji Stowarzyszeń Syndyków i Likwidatorów,
17. Stowarzyszeniu Praktyków Restrukturyzacji,
18. Instytutowi Allerhanda w Krakowie,
19. Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”,
20. Ogólnopolskiemu Porozumieniu Związków Zawodowych,
21. Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność 80”,
22. Forum Związków Zawodowych,
23. Pracodawcom Rzeczypospolitej Polskiej,
24. Związkowi Rzemiosła Polskiego,
25. Konfederacji Lewiatan,
26. Business Centre Club,
27. Krajowej Izbie Gospodarczej,
28. Federacji Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”.

Wyniki konsultacji zostały omówione w raporcie z konsultacji.

Mając na uwadze, że nowe regulacje w zakresie restrukturyzacji obowiązują już od 1 stycznia 2016 r., a liczba upadłości konsumenckich od 2015 r. narasta w szybkim tempie (w 2015 r. wpłynęło 5616 wniosków, a w 2016 r. już 8694), wprowadzenie przepisów wzmacniających nadzór nad zawodem doradcy restrukturyzacyjnego powinno nastąpić w krótkim czasie, co uzasadnia ograniczenie konsultacji publicznych i opiniowania do 14 dni.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych

(ceny stałe z 2017 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [tys. zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0–10)	
Dochody ogółem													
budżet państwa													
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Wydatki ogółem	447	335	335	335	335	335	335	335	335	335	335	335	3797
budżet państwa	447	335	335	335	335	335	335	335	335	335	335	335	3797
[w tym: zwiększenie limitu wydatków]	0	65	65	65	65	65	65	65	65	65	65	65	650
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													
Saldo ogółem	-447	-335	-335	-335	-335	-335	-335	-335	-335	-335	-335	-335	-3797
budżet państwa	-447	-335	-335	-335	-335	-335	-335	-335	-335	-335	-335	-335	-3797
[w tym: zwiększenie limitu wydatków]	0	-65	-65	-65	-65	-65	-65	-65	-65	-65	-65	-65	-650
JST													
pozostałe jednostki (oddzielnie)													

Źródła finansowania	<p>W roku wejścia ustawy w życie, tj. w 2018 r., wszystkie wydatki zostaną pokryte z części 37 budżetu – Sprawiedliwość w ramach obecnego limitu wydatków.</p> <p>W kolejnych latach, tj. od 2019 r., wszystkie wydatki będą również pokrywane z części 37 budżetu – Sprawiedliwość, z tym że limit wydatków w tej części wymaga zwiększenia o kwotę 65 tys. zł na pokrycie kosztów dodatkowego etatu do obsługi administracyjno-biurowej nowych zadań MS w zakresie nadzoru nad osobami posiadającymi licencję doradcy restrukturyzacyjnego.</p> <p>Szczegółowa kalkulacja wszystkich wydatków przedstawiona jest poniżej.</p>
---------------------	--

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	<p>Zmiany przewidziane przedmiotowym projektem, dotyczące w szczególności sprawowania nadzoru nad doradcami restrukturyzacyjnymi przez Ministra Sprawiedliwości, będą się wiązać z koniecznością zwiększenia etatyzacji wydziału, do którego zadań należy wykonywanie czynności w zakresie uprawnień Ministra.</p> <p>I. Wprowadzenie nowego postępowania w przedmiocie przyznania tytułu kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego.</p> <p>Aktualnie uprawnionych do wykonywania uprawnień wynikających z licencji doradcy restrukturyzacyjnego jest 1111 osób.</p> <p>Ponadto o przyznanie tytułu kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego ubiegać się będzie</p>
--	---

mogła trudna do oszacowania liczba osób (jak się wydaje, nie więcej niż kilkadziesiąt), które w 2017 r. spełniać już będą wymóg przeprowadzenia w całości co najmniej czterech postępowań upadłościowych zakończonych prawomocnym postanowieniem o zakończeniu postępowania oraz dwóch postępowań restrukturyzacyjnych zakończonych prawomocnym zatwierdzeniem układu ewentualnie jednego postępowania układowego lub sanacyjnego z ponad 100 wierzycielami i ponad 10 mln wierzytelności.

Na podstawie powyższego szacuje się, że w okresie pierwszego roku obowiązywania omawianych przepisów wpłynie **około 50** wniosków o przyznanie tego tytułu, a następnie w kolejnych latach wpływać będzie po **około 150** takich wniosków.

Mając na uwadze cel wprowadzenia przedmiotowego tytułu zawodowego, dostrzec trzeba, że rozpatrywanie wniosków o jego przyznanie wymagać będzie dochowania odpowiedniej wnikliwości, co pozwoli zminimalizować ryzyko uzyskania tego tytułu przez osoby niedające rękojmi wysoce starannego i rzetelnego wykonywania funkcji syndyka, zarządcy i nadzorca sądowego, zwłaszcza w postępowaniach upadłościowych i restrukturyzacyjnych dotyczących przedsiębiorców mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa państwa lub obywateli, gospodarki narodowej oraz rynku pracy. Uwzględnić także należy, że w niektórych z tych spraw wydawane będą decyzje odmowne, z czym wiąże się konieczność należytego uzasadnienia takich decyzji, a ponadto wydania decyzji w wyniku ponownego rozpatrzenia sprawy. Ponadto na zasadach ogólnych w sprawach tych stronie przysługiwać będzie uprawnienie do wniesienia skargi administracyjnej na ostateczną decyzję wydaną przez Ministra Sprawiedliwości. Szacować można, że decyzje odmowne wydawane mogą w być w **ok. 10% spraw**.

Realizacja wyżej opisanych czynności wymagać będzie w okresie pierwszego roku obowiązywania ustawy pracy **dotatkowych 2 sędziów lub referendarzy sądowych oraz zatrudnienia jednego pracownika służby cywilnej do obsługi administracyjno-biurowej** (pracownik ten będzie wykonywał także obsługę administracyjno-biurową w zakresie czynności, o których mowa niżej w pkt III). Należy oczekiwać, że po upływie wymienionego okresu zadania te na bieżąco wykonywać może tylko jeden dodatkowy delegowany sędzia lub referendarz sądowy wraz ze wskazanym pracownikiem obsługi kancelaryjnej.

II. Zmiany w zakresie wpisu na listę doradców restrukturyzacyjnych

Szacuje się, że realizacja powyższych zadań wymagać będzie, od chwili wejścia ich w życie, delegowania do Ministerstwa Sprawiedliwości **przynajmniej 1 osoby (referendarza sądowego)**.

III. Realizacja czynności z zakresu nadzoru

Szacuje się, że realizacja powierzonych zadań wymagać będzie delegowania **nie mniej niż 3 sędziów wizytatorów** (obsługę administracyjno-biurową zapewni pracownik służby cywilnej, o którym mowa wyżej w pkt I).

Z przekazanych przez Departament Sądów, Organizacji i Analiz Wymiaru Sprawiedliwości danych statystycznych za I półrocze 2016 r. wynika, iż na dzień 1 stycznia 2017 r. liczba pozostających w toku postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych kształtować się może na poziomie ok. 8000 spraw. Można szacować, iż skargi na syndyków, nadzorców sądowych i zarządców złożone zostaną w co najmniej 5% spraw, co stanowić będzie około 400 skarg rocznie, wobec około 50 wpływających dotychczas, które nie podlegały przy tym merytorycznemu badaniu przez Ministra Sprawiedliwości,

Trzeba jednocześnie przyjąć, że w około 5–10% spraw mogą zostać stwierdzone okoliczności uzasadniające wszczęcie postępowania w przedmiocie cofnięcia licencji doradcy restrukturyzacyjnego. Oznacza to konieczność prowadzenia średniorocznie ok. 30 postępowań w tym przedmiocie.

IV. Realizacja pozostałych czynności, określonych w proponowanych przepisach zmieniających ustawę – Prawo upadłościowe oraz ustawę – Prawo restrukturyzacyjne, będzie możliwa w oparciu o stan kadrowy ukształtowany przez wyżej przedstawione uzupełnienie dotychczasowego stanu osobowego Wydziału, do którego zadań należy wykonywanie czynności w zakresie uprawnień Ministra Sprawiedliwości dotyczących doradców restrukturyzacyjnych.

W sumie w celu realizacji ww. zadań jest konieczne:

- delegowanie do Ministerstwa Sprawiedliwości 3 sędziów lub referendarzy sądowych w pierwszym roku funkcjonowania regulacji i 2 w kolejnych latach,

- delegowanie do Ministerstwa Sprawiedliwości 3 sędziów wizytatorów,
- zatrudnienie dodatkowo 1 pracownika służby cywilnej do obsługi administracyjno-biurowej.

Wydatki związane z wprowadzeniem proponowanych zmian należy oszacować w **pierwszych dwunastu miesiącach** funkcjonowania znowelizowanej ustawy na kwotę **ok. 447 tys. zł**, na co składają się: wynagrodzenie członka korpusu służby cywilnej, dodatki funkcyjne oraz zwrot wydatków mieszkaniowych dla delegowanych sędziów i referendarzy sądowych, a także koszty urzędzenia miejsca pracy ww. pracownikom oraz osobom oddelegowanym do wykonywania swoich obowiązków w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Szczegółowa kalkulacja powyższych kosztów przedstawia się następująco:

- zwrot wydatków mieszkaniowych, w formie ryczału, dla 6 osób delegowanych, w tym 5 sędziów oraz 1 referendarza sądowego: $2,7 \text{ tys. zł} * 6 * 12 \text{ m-cy} = 194 \text{ tys. zł}$,
- zatrudnienie 1 pracownika służby cywilnej: $1 * 12 \text{ m-cy} * 5 \text{ tys. zł}$ (średnie wynagrodzenie z pochodnymi) = 60 tys. zł,
- urządzenie stanowisk pracy dla 7 osób: $9 \text{ tys. zł} * 7 = 63 \text{ tys. zł}$,
- dodatki funkcyjne dla delegowanych sędziów i referendarzy: $6 \text{ osób} * 12 \text{ m-cy} * 0,45 * 4019,08 \text{ zł} = 130 \text{ tys. zł}$.

Wydatki w kolejnych latach będą wynosić **ok. 335 tys. zł** rocznie.

Szczegółowa kalkulacja powyższych kosztów przedstawia się następująco:

- zwrot wydatków mieszkaniowych, w formie ryczału, dla 5 osób oddelegowanych, w tym: 4 sędziów oraz 1 referendarza sądowego: $2,7 \text{ tys. zł} * 5 * 12 \text{ m-cy} = 162 \text{ tys. zł}$,
- zatrudnienie 1 pracownika służby cywilnej: $1 * 13 \text{ m-cy} * 5 \text{ tys. zł}$ (średnie wynagrodzenie z pochodnymi) = 65 tys. zł,
- dodatki funkcyjne dla delegowanych sędziów i referendarzy: $5 \text{ osób} * 12 \text{ m-cy} * 0,45 * 4019,08 \text{ zł} = 108 \text{ tys. zł}$.

Do przedstawionych wyliczeń przyjęta została podwyższona w grudniu 2016 r. – z 2,29 tys. zł do 2,7 tys. zł – kwota miesięcznego ryczału z tytułu zwrotu wydatków mieszkaniowych oddelegowanym sędziom i referendarzom sądowym, stosownie do treści rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 grudnia 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie delegowania sędziów do Ministerstwa Sprawiedliwości i Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury oraz świadczeń przysługujących sędziom delegowanym poza stałe miejsce pełnienia służby (Dz. U. poz.1994).

Wydatki związane z wypłacaniem dodatków funkcyjnych dla delegowanych do Ministerstwa Sprawiedliwości 5 sędziów i 1 referendarza należy szacować przy uwzględnieniu dodatku funkcyjnego ustalonego z zastosowaniem mnożnika w przedziale 0,2–0,45 podstawy ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego, o której mowa w art. 91 § 1c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych – wydatki te, w pierwszych dwunastu miesiącach funkcjonowania znowelizowanej ustawy wyniosłyby ok. **130 tys. zł** /6 osób * 12 m-cy * 0,45 * 4019,08 zł/, natomiast w kolejnym roku zamknęłyby się w kwocie ok. **108 tys. zł** /5 osób * 12 m-cy * 0,45 * 4019,08 zł/.

Należy zwrócić uwagę, że część środków finansowanych wydatkowanych na wynagrodzenia stanowić będzie jednocześnie przychód jednostek sektora finansów publicznych z tytułu podatków oraz składek na ubezpieczenia zdrowotne i społeczne. Na podstawie wstępnych analiz należy wskazać, że ww. źródła dochodów sektora finansów publicznych nie będą stanowiły istotnych wielkości i są pomijalne w skali OSR.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0–10)
W ujęciu pieniężnym (w tys. zł, ceny stałe z 2017 r.)	duże przedsiębiorstwa							
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							

W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	<p>Proponowane zmiany pozytywnie wpłyną na skuteczność przeprowadzanych restrukturyzacji i postępowań upadłościowych, w szczególności podmiotów przekraczających parametrami średniego przedsiębiorcę w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, które z natury rzeczy są bardziej skomplikowane.</p> <p>Duży przedsiębiorca oraz jego wierzyciele zyskają pewność, że postępowanie restrukturyzacyjne lub upadłościowe w jego sprawie zostanie powierzone doradcom restrukturyzacyjnym o najwyższych kwalifikacjach i największym doświadczeniu.</p> <p>Zgodnie z danymi GUS, w 2014 r. na rynku polskim działało ok. 3700 dużych przedsiębiorstw.</p>
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	<p>Również w przypadku sektora MŚP przewiduje się stopniowe polepszenie jakości szeroko rozumianych usług świadczonych przez doradców restrukturyzacyjnych wyznaczanych do udziału w postępowaniach restrukturyzacyjnych i upadłościowych dotyczących mikro-, małych i średnich przedsiębiorców, co powinno, w dłuższej perspektywie, przełożyć się na efektywniejsze przeprowadzanie postępowań związanych z niewypłacalnością, zarówno w przypadku ratowania ekonomicznie wydajnych przedsiębiorstw, jak i szybkiej likwidacji działalności nieopłacalnej.</p>
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	<p>Wzmocnienie nadzoru nad działalnością doradców restrukturyzacyjnych będzie oddziaływać na lepsze jakościowo prowadzenie postępowań dotyczących upadłości konsumenckiej.</p>

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń	Projektowane zmiany pozytywnie wpłyną na dochody netto gospodarstw domowych prokuratorów.
--	---

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

nie dotyczy

Wprowadzane są obciążenia poza bezwzględnie wymaganymi przez UE (szczegóły w odwróconej tabeli zgodności).	☐ tak ☐ nie ☒ nie dotyczy
☐ zmniejszenie liczby dokumentów ☐ zmniejszenie liczby procedur ☐ skrócenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:	☒ zwiększenie liczby dokumentów ☒ zwiększenie liczby procedur ☐ wydłużenie czasu na załatwienie sprawy ☐ inne:
Wprowadzane obciążenia są przystosowane do ich elektronizacji.	☐ tak ☐ nie ☐ nie dotyczy

Komentarz:

Proponuje się wprowadzenie nadzoru nad wykonywaniem czynności należących do kompetencji licencjonowanych doradców restrukturyzacyjnych sprawowanego przez Ministra Sprawiedliwości osobiście oraz przez służby nadzorcze: delegowanych sędziów, prokuratorów, z możliwością upoważnienia biegłych rewidentów oraz pracowników Ministerstwa Sprawiedliwości.

Nadzór będzie polegał przede wszystkim na możliwości przeprowadzania kompleksowej wizytacji lub lustracji działalności danego doradcy restrukturyzacyjnego, niezależnie od prowadzonych konkretnych postępowań.

9. Wpływ na rynek pracy

Projektowana regulacja nie będzie bezpośrednio oddziaływać na rynek pracy.

10. Wpływ na pozostałe obszary

☐ środowisko naturalne ☐ sytuacja i rozwój regionalny ☐ inne:	☐ demografia ☐ mienie państwowe	☐ informatyzacja ☐ zdrowie
--	--	---

Omówienie wpływu	Brak wpływu.
------------------	--------------

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Planuje się wejście w życie ustawy po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 1 i 2, które powinny wejść w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia. Umożliwi to uzyskanie tytułu kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego, przed głównym dniem wejścia w życie ustawy, wystarczającej liczbie osób.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Projekt może zostać poddany ewaluacji na podstawie m.in. następujących mierników:

- dynamika wpisów na listę doradców restrukturyzacyjnych,
- liczba czynności nadzorczych wykonanych przez Ministra Sprawiedliwości,
- sprawność postępowań prowadzonych przez doradców restrukturyzacyjnych.

Ze względu na specyfikę proponowanych unormowań, ewaluacja projektu, w celu oceny funkcjonowania wprowadzanych rozwiązań, powinna być dokonana nie wcześniej niż po roku funkcjonowania ustawy.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.)

1. dr Grażyna Laszuk, *Pozycja syndyka w Polsce i w wybranych krajach Unii Europejskiej*, Instytut Wymiaru Sprawiedliwości, Warszawa 2011
http://www.iws.org.pl/pliki/files/badania/raporty/raporty11/AR_Laszuk%20G%20Pozycja%20syndyka%202011.pdf
2. Informacje dotyczące postępowań upadłościowych w różnych państwach Unii Europejskiej:
http://ec.europa.eu/civiljustice/bankruptcy/bankruptcy_gen_pl.htm
3. Opracowania własne Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości:
<https://www.iws.org.pl/pliki/files/Niemcy.docx>
[https://www.iws.org.pl/pliki/files/Austria\(1\).doc](https://www.iws.org.pl/pliki/files/Austria(1).doc)
<https://www.iws.org.pl/pliki/files/Szwajcaria.docx>

Raport z konsultacji i opiniowania

Projekt ustawy o zmianie ustawy o licencji doradcy restrukturyzacyjnego oraz niektórych innych ustaw

W ramach konsultacji publicznych i opiniowania projekt ustawy został skierowany do Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, Prokuratora Krajowego i Zastępcy Prokuratora Generalnego, Prezesa Prokuratorii Generalnej, Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, Prezesów wszystkich Sądów Apelacyjnych, Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Stowarzyszenia Sędziów Polskich „Iustitia”, Stowarzyszenia Sędziów „Themis”, Stowarzyszenia Sędziów Upadłościowych i Restrukturyzacyjnych, Krajowej Rady Radców Prawnych, Naczelnej Rady Adwokackiej, Krajowej Rady Notarialnej, Krajowej Izby Doradców Restrukturyzacyjnych, Ogólnopolskiej Federacji Stowarzyszeń Syndyków i Likwidatorów, Stowarzyszenia Praktyków Restrukturyzacji, Instytutu Allerhanda, Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”, Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych, Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność 80”, Forum Związków Zawodowych, Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej, Związku Rzemiosła Polskiego, Konfederacji Lewiatan, Business Center Club, Krajowej Izby Gospodarczej, Federacji Związków Pracodawców Ochrony Zdrowia „Porozumienie Zielonogórskie”.

Uwagi do projektu zgłosiły: Krajowa Rada Sądownictwa, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Prokurator Krajowy i Zastępca Prokuratora Generalnego, Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych, Prezes Sądu Apelacyjnego w Łodzi, Prezes Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie, Prezes Sądu Apelacyjnego w Krakowie, Prezes Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, Prezes Sądu Apelacyjnego w Katowicach, Prezes Prokuratorii Generalnej, Stowarzyszenie Sędziów Polskich „Iustitia”, Stowarzyszenie Sędziów Upadłościowych i Restrukturyzacyjnych, Naczelna Rada Adwokacka, Krajowa Izba Doradców Restrukturyzacyjnych, Ogólnopolska Federacja Stowarzyszeń Syndyków i Likwidatorów, Stowarzyszenie Praktyków Restrukturyzacji, Instytut Allerhanda, Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”.

Zgłoszone uwagi można podzielić na trzy zasadnicze grupy.

Pierwsza grupa uwag dotyczyła projektowanych przepisów dotyczących wprowadzenia zwierzchniego nadzoru Ministra Sprawiedliwości nad doradcami restrukturyzacyjnymi.

Liczne uwagi we wskazanym zakresie koncentrowały się na krytyce proponowanej w rojekcie możliwości cofnięcia oraz zawieszenia licencji doradcy restrukturyzacyjnego przez Ministra Sprawiedliwości w przypadku stwierdzenia uporczywego lub rażącego naruszenia przepisów prawa w związku z wykonywaniem czynności znajdujących się w kompetencji doradców restrukturyzacyjnych (art. 18 ust. 1 pkt 6 oraz art. 20 ust. 2a ustawy o licencji doradcy restrukturyzacyjnego – art. 1 pkt 3 i 5).

W ocenie składających uwagi wskazane rozwiązanie narusza zasadę trójpodziału władz, przyznając Ministrowi Sprawiedliwości uprawnienia z zakresu władzy sądowniczej, przy zastosowaniu norm o nieostrym znaczeniu. W ten sposób Minister Sprawiedliwości otrzymuje kompetencję do wyeliminowania danego doradcy z toczącego się postępowania bez uzyskania wcześniejszego orzeczenia sądu o rażącym naruszeniu prawa, a ponadto także w sytuacjach, gdy do uchybień doszło w postępowaniach już zakończonych. W praktyce może to prowadzić do licznych nadużyć i w bardzo prosty sposób eliminować „niewygodnych” doradców z dalszego prowadzenia danego postępowania, o ile zostaną naruszone interesy różnych, często licznie zbiegających się w ramach postępowań, grup interesów.

Podobnie krytycznie, w wielu przypadkach, odniesiono się do propozycji dodania w ustawie o licencji doradcy restrukturyzacyjnego rozdziału 3a „Nadzór nad doradcami restrukturyzacyjnymi”, wskazując że w praktyce nadzór ministra oznaczać będzie dublowanie nadzoru sędziego komisarza i sądu upadłościowego, przy jednoczesnym sugerowaniu, że chodzi w tym przypadku o nadzór nadrzędny, naruszający zasadę niezależności sędziowskiej, w odniesieniu do nadzoru sądowego i to z wykorzystaniem sędziów i referendarzy, którzy powinni wykonywać swoje czynności w sądzie, a nie Ministerstwie Sprawiedliwości. Krytycznie odniesiono się do możliwości sprawowania nadzoru przez pracowników Ministerstwa Sprawiedliwości, a nie np. osoby posiadające licencję doradcy restrukturyzacyjnego. Wyrażono obawę, że takie ukształtowanie nadzoru może stanowić podstawę do odejścia od ukształtowanej linii orzeczniczej dotyczącej zasad odpowiedzialności odszkodowawczej za czynności syndyków.

W tym też zakresie szczególną uwagę zwrócono na dostęp Ministra Sprawiedliwości do akt spraw upadłościowych i restrukturyzacyjnych, który w świetle orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego należałoby uznać za sprzeczny z Konstytucją. Krytycznie odniesiono się do objęcia nadzorem nie tylko czynności w ramach postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych, ale także czynności doradczych, wykonywanych na przedpolu postępowań sądowych. Wskazywano również na niewystarczające doprecyzowanie przebiegu wizytacji i lustracji oraz możliwy konflikt projektowanych rozwiązań ze szczególnymi regulacjami dotyczącymi takich zawodów regulowanych, jak adwokat i radca prawny w odniesieniu do problemu ochrony tajemnicy adwokackiej i radcowskiej.

W części zgłoszonych uwag pojawiła się również sugestia, że proponowane zmiany w zakresie nadzoru Ministra Sprawiedliwości idą tak daleko, że powinno się rozważyć pełne uregulowanie zawodu doradcy restrukturyzacyjnego, z aplikacją i stażem, niezbędnym do uzyskania prawa do wykonywania zawodu, oraz wyłączenie nadzoru sędziowskiego. Inne propozycje wskazywały na potrzebę ściślejszego i racjonalnego zdefiniowania w ustawie użytych w projekcie nieostrych pojęć, określenie terminów przedawnienia dla uchybień dyscyplinarnych i skorelowanie z nimi obowiązków przechowywania dokumentów oraz uwzględnienie stanowiska rady wierzycieli oraz sądu przed podjęciem przez Ministra decyzji w obszarze nadzoru.

Druga grupa uwag odnosiła się do propozycji stworzenia listy przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla bezpieczeństwa państwa lub obywateli, w przypadku których sąd będzie miał obowiązek wyznaczyć syndyka, zarządcę lub nadzorcę spośród kandydatów wskazanych przez Ministra Sprawiedliwości. Krytycy tego rozwiązania wskazują, że wprowadza się w ten sposób w obszar postępowań sądowych uwarunkowania polityczne, które w praktyce mogą prowadzić do nierównego traktowania podmiotów, w sposób sprzeczny z zasadą równości przedsiębiorców wyrażoną w art. 6 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1829) oraz uczestników postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych (np. poszczególnych grup wierzycieli mających odmienne interesy w ramach danego postępowania sądowego). Ponadto, rozwiązania te mają nie uwzględniać sensu nowo wprowadzonych regulacji dotyczących udziału wierzycieli w procesie powoływania doradców restrukturyzacyjnych do pełnienia funkcji w postępowaniach restrukturyzacyjnych i upadłościowych. Co więcej, projekt zakłada, że w postępowaniach

dotyczących przedsiębiorców z listy Minister Sprawiedliwości nie musi wskazywać jako kandydata kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego. Mimo regulacji pozwalającej Ministrowi Sprawiedliwości na wniesienie zażalenia na postanowienie odmawiające powołanie osoby wskazanej przez ministra, brak w projekcie rozwiązań wyjaśniających tok postępowania w przypadku uchylenia lub zmiany tego rozstrzygnięcia.

Trzecia grupa uwag dotyczyła propozycji wprowadzenia tytułu kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego i szczegółowych kryteriów jego przyznawania.

W przesłanych uwagach, choć dostrzega się potrzebę wyodrębnienia doświadczonych i sprawnych doradców restrukturyzacyjnych, to jednak kwestionuje się przyjęte w projekcie kryteria przyznawania tytułu kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego. Po pierwsze podkreśla się, że podstawowe kryterium liczby zakończonych postępowań wcale nie musi się przekładać na wysoki poziom merytoryczny doradcy. Po drugie, wyrażana jest wątpliwość, czy wobec stosunkowo niskiej liczby postępowań restrukturyzacyjnych uda się, w proponowanym w projekcie czasie, przyznać tytuły kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego odpowiedniej liczbie osób, która byłaby wystarczająca dla potrzeb praktyki sądowej. Po trzecie podkreśla się, że kryteria wyłączające przyznanie tytułu są zbyt surowe, biorąc pod uwagę praktykę orzecniczą sądów upadłościowych oraz sytuację doradców, którzy np. nie kwestionowali orzeczenia upomnienia w błahych przypadkach, skoro nie wiązały się z nim dalej idące, negatywne skutki prawne. Po czwarte, projekt w niedostateczny sposób odnosi się do sytuacji, w której doradcy restrukturyzacyjni działają w ramach spółek handlowych. Alternatywne rozwiązania służące wyodrębnieniu doświadczonych i wyróżniających się doradców to np. złożenie dodatkowych egzaminów lub prowadzenie spraw odpowiednio dużych podmiotów w miejsce większej liczby drobnych spraw. Ponadto postuluje się uzupełnienie projektu o część etyczną wykonywania zawodu doradcy restrukturyzacyjnego, co najpełniej realizowałoby się przez stworzenie zawodu regulowanego doradcy restrukturyzacyjnego w formie samorządu.

W odniesieniu do pierwszej grupy uwag, w projekcie uwzględniono je jedynie w niewielkim zakresie. Należy podkreślić, że choć zgodnie z projektem Minister Sprawiedliwości uzyskuje dodatkowe kompetencje w zakresie nadzoru nad doradcami restrukturyzacyjnymi, to jednak nie można twierdzić, że czyni to w sposób naruszający niezależność władzy sądowniczej. Nie można zapominać, że także obecnie uprawnienie do obejmowania funkcji nadzorcy, zarządcy

lub syndyka w postępowaniach restrukturyzacyjnych i upadłościowych przez doradców restrukturyzacyjnych jest uwarunkowane uzyskaniem przez daną osobę licencji na mocy decyzji administracyjnej (art. 12 ustawy o licencji doradcy restrukturyzacyjnego). Także zawieszenie praw, jak i cofnięcie licencji następuje decyzją administracyjną, która ostatecznie podlega kontroli sądowej. Postulowane doprecyzowanie przepisów mogłoby negatywnie wpłynąć na efektywność sprawowanego nadzoru. Możliwy zbieg nadzoru sprawowanego przez ministra i nadzoru sądowego, sprawowanego w ramach postępowań restrukturyzacyjnych i upadłościowych, jest natomiast przez projekt rozstrzygany przez jednoznaczne wskazanie, że nadzór ministra nie może wkraczać w ocenę zasadności czynności wykonanych bezpośrednio na polecenie, za zezwoleniem lub zgodą sądu albo sędziego – komisarza. Ponadto, usunięto z projektu określenie „nadrzędnego” nadzoru, które mogło sugerować prymat nadzoru administracyjnego nad nadzorem wykonywanym w ramach postępowań sądowych.

Trzeba wskazać, że zaproponowane rozwiązania mają zapewnić wysoki poziom profesjonalizmu wykonywania czynności przez wszystkich praktykujących doradców restrukturyzacyjnych, co jest możliwe tylko wówczas, gdy wprowadza się ów mechanizm kontroli na poziomie centralnym, z uwzględnieniem niezależności władzy sądowniczej. Inne możliwe i proponowane w uwagach rozwiązania, jak w szczególności, powołanie samorządu zawodowego doradców restrukturyzacyjnych, uznano za nieadekwatne do specyfiki tego zawodu, najczęściej wykonywanego już obecnie przez przedstawicieli innych wolnych zawodów (adwokatów, radców prawnych, biegłych rewidentów), oraz przyjętego w poprzednich latach modelu regulacji tej profesji, opartego na licencji, a nie aplikacji i stażu.

Mając natomiast na względzie, że efektywność czynności nadzorczych zależy przede wszystkim od sprawności działania służby nadzoru, uwzględniono zgłaszane zastrzeżenia co do katalogu osób mogących wykonywać te czynności, usuwając z niego pracowników Ministerstwa Sprawiedliwości posiadających odpowiednie wykształcenie i doświadczenie, a wprowadzając pracowników Ministerstwa Sprawiedliwości posiadających licencję doradcy restrukturyzacyjnego. Nie było natomiast możliwe wyłączenie w postępowaniach nadzoru sądowego i kierowniczej roli sędziego – komisarza. Planowany system nie został zaprojektowany jako system mający zastąpić nadzór sądowy, ale system, który ma stanowić jego uzupełnienie, bez naruszenia zasady niezależności sędziowskiej.

Jeśli chodzi z kolei o krytykowany dostęp do akt sądowych w ramach nadzoru sprawowanego przez ministra, to należy zwrócić uwagę na specyfikę postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych, w ramach których przewidziane są szczególne regulacje umożliwiające dostęp do akt wszystkim osobom, które potrzebę przejrzenia akt dostatecznie usprawiedliwią. Nie sposób tym samym uznać, aby możliwość weryfikacji informacji składanych przez doradców restrukturyzacyjnych do akt postępowania sądowego z danymi dostępnymi w księgach handlowych przedsiębiorcy objętego postępowaniem restrukturyzacyjnym lub upadłościowym miała godzić w wartości konstytucyjne, skoro dostęp do akt tego typu postępowań jest możliwy na zasadach przewidzianych dla każdej zainteresowanej osoby. Należy przy tym zauważyć, że projekt wprowadza także regulację ułatwiającą dostęp każdemu zainteresowanemu do akt zakończonych postępowań o ogłoszenie upadłości w przypadku ogłoszenia upadłości lub oddalenia wniosku z powodu ubóstwa masy. Brak wskazanego rozwiązania był krytykowany, gdyż utrudniał realizację praw osób trzecich, których prawa zostały naruszone przez powstanie stanu niewypłacalności dłużnika.

W odniesieniu do drugiej grupy uwag, również te uwagi zostały uwzględnione jedynie w ograniczonym zakresie. Podkreślić należy, że projektowane rozwiązanie, którego dotyczą przedmiotowe uwagi, nie ma charakteru powszechnego i będzie odnosić się tylko do przedsiębiorstw o szczególnym znaczeniu dla ogólnie rozumianego bezpieczeństwa państwa – jest to więc wyjątek od zasady, uzasadniony szczególną rolą przedsiębiorstw, których lista zostanie określona w przyszłym rozporządzeniu. Uprawnienie Ministra Sprawiedliwości nie wchodzi w obszar toku postępowania upadłościowego i restrukturyzacyjnego, ale sprowadza się do możliwości wskazania dwóch kandydatów do pełnienia funkcji syndyka, zarządcy lub nadzorcy. Warto zauważyć, że biorąc pod uwagę zgłoszone uwagi, które słusznie wskazywały na brak spójności projektu z zasadami wyznaczania doradców restrukturyzacyjnych w postępowaniach dotyczących dużych przedsiębiorców, wprowadzono wymaganie, aby kandydaci wskazani przez ministra posiadali tytuł kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego. Należy również zauważyć, że Minister Sprawiedliwości nie musi skorzystać z uprawnienia do wskazania kandydatów do pełnienia funkcji w postępowaniach restrukturyzacyjnych lub upadłościowych – w takich sytuacjach decyzję o wyborze konkretnej osoby podejmie na zasadach ogólnych sąd, ewentualnie dłużnik i wierzyciele,

w trybie wskazanym w ustawie – Prawo upadłościowe lub ustawie – Prawo restrukturyzacyjne. Warto też dodać, że już w obecnie obowiązujących przepisach istnieją regulacje, które w określonych sytuacjach obligują sąd do wyboru wskazanego we wniosku doradcy restrukturyzacyjnego (decyzja dłużnika i 30 % wierzycieli albo decyzja rady wierzycieli). Istnieją także państwa, w których wybór danego doradcy następuje w wyniku losowania (np. Litwa) lub może nastąpić na wniosek prokuratora (np. Francja).

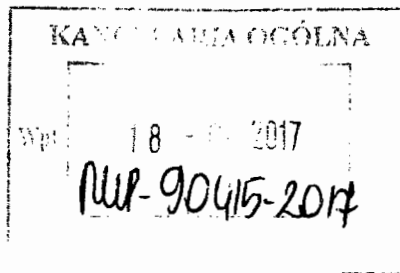
W odniesieniu do trzeciej grupy uwag wprowadzono do projektu postulowane w uwagach rozwiązania uwzględniające w kontekście przyznawania tytułu kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego działanie doradców restrukturyzacyjnych w ramach spółek handlowych; możliwość zaliczenia do wymaganej liczby przeprowadzonych postępowań także postępowań o charakterze układowym, przeprowadzonych na podstawie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze, sprzed nowelizacji wprowadzonej ustawą – Prawo restrukturyzacyjne; skrócenie okresu wyłączającego przyznanie tytułu kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego w przypadku upomnienia do dwóch lat w miejsce siedmiu. Zachowano przy tym model, w którym przyznanie tytułu kwalifikowanego doradcy restrukturyzacyjnego związane jest wyłącznie z wykazaniem odpowiedniego doświadczenia, gdyż wyłącza się w ten sposób arbitralność decyzji. Trudno też wymagać, aby przy niezbędnej dla uzyskania tytułu liczbie przeprowadzonych i zakończonych postępowań upadłościowych i restrukturyzacyjnych, w ramach których nie było żadnych merytorycznych zastrzeżeń ze strony sądów, dany doradca restrukturyzacyjny musiał wykazywać się innego rodzaju doświadczeniem lub poddawać się dodatkowemu egzaminowi.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE.920.1708.2016/8/SZ

dot.: RM-10-138-17 z 13 października 2017 r.

Warszawa, 16 października 2017 r.

KPRM

Pani
Jolanta Rusiniak
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia

o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o licencji doradcy restrukturyzacyjnego, ustawy – Prawo upadłościowe oraz ustawy – Prawo restrukturyzacyjne, wyrażona przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowna Pani Minister,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

z up. Ministra Spraw Zagranicznych
Jacek Czaputowicz
Podsekretarz Stanu

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów
Departament Rady Ministrów
Dowiad. 18-10-2017
Pan Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości